

VADEMECUM JURIDISCHE TWEDELIJNSBIJSTAND

Koningsstraat 148
B - 1000 Brussel
T +32 (0)2 227 54 70
F +32 (0)2 227 54 79
info@advocaat.be

INHOUDSOPGAVE

inleiding	vademecum juridische tweedelijnsbijstand	4
hoofdstuk 1.	aanstelling van de advocaat	5
1.1.	bevoegdheid	5
1.2.	wijze van aanstelling	5
1.2.1.	datum bewijsstukken	6
1.2.2.	het BJB kan op volgende wijze gevat worden	7
1.2.2.1.	ambtshalve aanstelling door de stafhouder of het BJB	7
1.2.2.2.	aanvraag door de rechtzoekende	8
1.2.2.3.	aanvraag door de advocaat	8
1.2.2.4.	doorverwijzing door eerstelijnsbijstand	8
1.3.	de beoordeling van de voorwaarden voor volledige en gedeeltelijke kosteloosheid	8
1.3.1.	de kennelijk ongegronde aanvraag	9
1.3.2.	wie komt in aanmerking voor de volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand?	9
1.3.2.1.	categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige of gedeeltelijke kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op basis van het inkomen	9
	wie is een alleenstaande?	10
	wie zijn personen ten laste?	10
	samenwonen	11
	wat is het maandelijks netto-inkomen?	11
	onderhoudgeld	13
	wat met kosten en schulden?	
	stavingsstukken te voegen bij de aanstelling	14

1.3.2.2.	gelijkgestelde categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige kosteloosheid inzake juridische bijstand op voorlegging van de door de het KB bepaalde bewijsstukken	14
1.3.2.3.	het weerlegbaar vermoeden van ontoereikendheid van inkomen van de aanvrager inzake volledige kosteloosheid	18
hoofdstuk 2	verloop	20
2.1.	deontologische verplichtingen	20
2.2.	vervangingen	20
2.3.	beroepsgeheim	20
hoofdstuk 3	welke advocaat?	21
hoofdstuk 4	einde	23
4.1.	einde van de zaak	23
4.2.	beëindiging van de tweedelijnsbijstand door het BJB	24
4.2.1.	algemeen	24
4.2.2.	tijdens de aanstelling	24
4.2.2.1.	de begunstigde voldoet niet langer meer aan de voorwaarden	24
4.2.2.2.	de begunstigde blijkt nooit voldaan te hebben aan de voorwaarden	25
4.2.2.3.	geen medewerking	25
4.2.3.	opvolging	25
4.2.3.1.	de advocaat verlaat de balie	26
4.2.3.2.	de advocaat verandert van balie	26
4.2.3.4.	opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand	26
4.2.3.5.	het BJB duidt een opvolger aan	26
hoofdstuk 5	vergoeding van de advocaten	28
5.1.	toekenning van punten	28
5.2.	gedeeltelijke kosteloosheid: de provisie	29
5.3.	ereloon	30
5.4.	gerechtskosten - voorschieten van kosten	30
5.5.	rechtsplegingsvergoeding	31
5.6.	fiscaal	32

hoofdstuk 6	kosteloze rechtspleging of rechtsbijstand	33
6.1.	wat?	33
6.2.	waar?	33
6.3.	voorwaarden	33
6.4.	raad van state	34
6.5.	raad voor vreemdelingenbetwisting	34
hoofdstuk 7	tolken	35
hoofdstuk 8	hof van cassatie	36
8.1.	burgerlijke zaken	36
8.2.	strafzaken	36
hoofdstuk 9	de grensoverschrijdende juridische bijstand	37
hoofdstuk 10	de kwaliteitscontrole	38
hoofdstuk 11	de kruiscontrole	39
hoofdstuk 12	de vergoedingen van de advocaten (waarde van het punt) en de werkingskosten van het BJB	42
hoofdstuk 13	beroepen tegen beslissingen van het BJB voor de arbeidsrechtbank	43
bijlage 1	becommentarieerde puntenlijst	44
bijlage 2	lijst van stavingsstukken te voegen bij het verslag	67

INLEIDING

De wet van 23 november 1998 betreffende de juridische bijstand, die in werking trad op 31 december 1999, voorziet in het recht op juridische bijstand voor “personen die over onvoldoende middelen beschikken”.

Het is de taak van de balies, meer bepaald de bureaus voor juridische tweedelijnsbijstand (BJB), om toe te zien op de organisatie en de kwaliteit van deze dienstverlening door advocaten.

De wet en de uitvoeringsbesluiten waarmee de advocaten moeten werken, geven echter aanleiding tot tegenstrijdige interpretaties.

De Orde van Vlaamse Balies (OVb) gaf reeds in 2002 een vademecum juridische tweedelijnsbijstand uit. In 2005 werd dit aangepast en online ter beschikking gesteld. Actualisering was nodig en samen met de Ordre des barreaux francophones et germanophone (OBFG) werd dit gerealiseerd in 2007.

De voorbije jaren werd de inhoud van dit vademecum geëvalueerd en aangepast waar nodig.

Dit vademecum is dan ook bindend voor alle Belgische advocaten die meewerken aan de juridische tweedelijnsbijstand en volgt het logisch verloop vanaf het begin van een aanstelling tot het einde van de zaak. Een becommentarieerde puntenlijst completeert dit werkinstrument.

Het vademecum juridische tweedelijnsbijstand is tot stand gekomen dankzij alle BJB-voorzitters.

Kati Verstrepen
Bestuurder departement toegang tot het recht
mei 2010

Hoofdstuk 1: AANSTELLING VAN DE ADVOCAAT

1.1. BEVOEGDHEID

- (1) Territoriaal bevoegd is het BJB waar het verzoek tot juridische tweedelijnsbijstand wordt ingediend.

Het BJB waar het verzoek aanhangig wordt gemaakt kan enkel advocaten aanstellen die voorkomen op de lijst van de balie (artikel 508/7 en 508/9 §1 Ger.W.).

De enige hypothese waarin het BJB de rechtzoekende naar een BJB van een ander arrondissement mag verwijzen, is wanneer geen enkele advocaat kan worden aangesteld die de proceduretaal beheerst.

Bij een ambtshalve aanstelling is het de plaats van de procedure die de bevoegdheid bepaalt.

Buitenlandse procedures, met uitzondering van internationale rechtscolleges, komen niet in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand.

1.2. WIJZE VAN AANSTELLING

- (2) De aanvraag geschiedt

- ofwel mondeling,
- ofwel schriftelijk,
- ofwel door de rechtzoekende,
- ofwel door zijn advocaat.

De aanvraag kan ook geschieden via een bijstandsorganisatie (OCMW, wetswinkel, vluchthuis of andere). Het aanvraagformulier dient in dat geval door de rechtzoekende persoonlijk ondertekend te worden.

- (3) Het verzoek is geldig wanneer:

- het aanvraagformulier tot juridische bijstand correct werd ingevuld of het verzoek met de gevraagde informatie werd geregistreerd op het BJB;

en

- de stavingsstukken van de situatie of van het inkomen van de rechtzoekende werden voorgelegd aan het BJB (in geval van hoogdringendheid zal het BJB de termijn vaststellen waarbinnen de stavingsstukken moeten worden voorgelegd - zie 1.2.1.).

- (4) Wanneer het BJB het nodig acht of wanneer de rechtzoekende of zijn advocaat het vragen, zal de rechtzoekende of zijn advocaat worden gehoord.
- (5) Binnen de vijftien dagen na de aanvraag deelt het BJB zijn beslissing mee (artikel 508/15 Ger.W.).
- (6) Elke beslissing tot weigering is gemotiveerd en dient schriftelijk ter kennis te worden gebracht aan de aanvrager en desgevallend aan zijn advocaat, met de mededeling dat binnen de maand beroep kan worden aangetekend bij de arbeidsrechtbank (artikel 508/16 Ger.W.) - zie ook hoofdstuk 13.
- (7) Aanvragen tot retroactieve aanstellingen zijn niet mogelijk behoudens binnen een redelijke termijn (uiterlijk 1 maand) na het opstarten van een procedure of na het leveren van de eerste prestatie, zelfs indien er wordt bewezen dat de cliënt recht had op de volledige kosteloosheid ten tijde van de prestaties geleverd door de advocaat (artikel 508/9 §1 derde en vierde lid Ger.W.).
- (8) In zaken waar de rechtbank permanent gevat wordt (burgerlijke jeugdzaken of kortgeding) wordt één aanstelling gegeven voor de procedure ten gronde en kort geding. Indien er een tweede kort geding komt (gewijzigde omstandigheden of nieuwe feiten) dient geen nieuwe aanstelling gevraagd te worden.

1.2.1. DATUM BEWIJSSTUKKEN

- (9) Behoudens hoogdringendheid dienen de bewijsstukken voorgelegd te worden op het ogenblik van de aanvraag.
Ingeval van hoogdringendheid bepaalt het BJB de termijn waarbinnen de stukken dienen ingediend te worden. Deze termijn kan nooit meer dan één maand bedragen. (artikel 508/14 §3 Ger.W.).
- (10) De bewijsstukken van de situatie of de inkomsten die bij het verzoek tot juridische bijstand moeten worden gevoegd, worden door de wet vastgesteld.

De bewijsstukken voorgelegd op het ogenblik van de aanvraag mogen niet ouder zijn dan twee maanden vóór de datum van aanvraag van de juridische tweedelijnsbijstand.

In geval van hoogdringendheid kan het BJB aan de rechtzoekende een uitstel verlenen van maximum één maand om zijn documenten voor te leggen. De juridische bijstand wordt dan voorlopig toegestaan en de rechtzoekende wordt ervan geïnformeerd dat bij gebreke aan voorlegging van de stukken binnen die termijn een einde zal worden gesteld aan de juridische bijstand.

- (11) Sommige rechtzoekenden kunnen zich in de onmogelijkheid bevinden om een bewijsstuk van hun inkomen voor te leggen. Het verzoek om juridische bijstand zal dus enkel bestaan uit hun verklaringen. De onmogelijkheid moet absoluut en objectief zijn en zal door de voorzitter van het BJB worden beoordeeld.

- (12) Er wordt aan de aangestelde advocaat aangeraden de bewijsstukken regelmatig te actualiseren.

Wanneer de advocaat tijdens de duur van de procedure kennis krijgt van het feit dat de cliënt over inkomsten beschikt zal hij, na zijn cliënt te hebben geïnformeerd, het BJB hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen.

- (13) Het nazicht van de voorwaarden van kosteloosheid behoort het BJB toe.

1.2.2. HET BJB KAN OP VOLGENDE WIJZEN GEVAT WORDEN

1.2.2.1. Ambtshalve aanstelling door de stafhouder of het BJB

- (14) Een aanstelling geschiedt ambtshalve wanneer krachtens de wet een advocaat moet worden toegevoegd door de stafhouder of het BJB (zie artikel 508/21 tot artikel 508/23 Ger.W.).
- (15) Rechtzoekenden waarvoor een ambtshalve aanstelling verleend wordt:
- minderjarigen (artikel 54*bis* van de wet van 15 mei 2006 betreffende de jeugdbescherming);
  - minderjarigen (artikel 119*bis* §9*bis* nieuwe gemeentewet 17 juni 2004);
  - minderjarigen (artikel 26§2 van de wet betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden van 21 december 1998, ingevoegd bij artikel 14 van de wet van 10 maart 2003 tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden);
  - niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (artikel 479-20 van de programmawet dd. 24 december 2002);
  - de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd (art 12§2 wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel);
  - internering (artikel 28 van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksueel strafbare feiten);
  - geesteszieken (artikel 7§1 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de persoon van de geesteszieke);
  - meerderjarigen in staat van verlengde minderjarigheid (artikel 487*bis* B.W.);
  - meerderjarigen voor de procedure van verlengde minderjarigheid (artikel 487*quinquies* B.W.);
  - inobservatiestelling gewoontemisdadigers (artikel 28 van de wet van 9 april 1930);
  - beschuldigde Hof van Assisen (artikel 293, lid 1 en 2 wetboek van strafvordering);
  - rechtszoekende die een procedure hebben voor het grondwettelijk hof (KB 14 april 2009 in uitvoering van artikel 75 van de wet van 6 januari 1989).

Enkel voor de vermelde procedures is een ambtshalve aanstelling mogelijk.

- Komt de rechtzoekende in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand dan wordt een advocaat aangesteld die ingeschreven is op de lijst (artikel 508/7 Ger.W.).
- Komt de rechtzoekende niet in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand dan stelt de stafhouder de advocaat aan die deze rechtzoekende heeft gekozen of een advocaat uit de lijst van advocaten in geval van hoogdringendheid.

Er is geen ambtshalve aanstelling voor de gedetineerde en voor de beklagde bedoeld in de wet betreffende onmiddellijke verschijning in strafzaken. Wat betreft hun recht op kosteloze juridisch bijstand wordt verwezen naar punt (48) en (49).

1.2.2.2. Aanvraag door de rechtzoekende

- (16) De rechtzoekende kan zich aanmelden tijdens de zitdagen van het plaatselijke BJB of zich richten tot een advocaat die dan om zijn aanstelling verzoekt.

1.2.2.3. Aanvraag door de advocaat

- (17) De advocaat die door een minvermogende wordt geconsulteerd kan de aanvraag indienen.
- (18) Zijn naam dient wel voor te komen op de lijst, opgesteld door de Orde van Advocaten (artikel 508/7 Ger.W.).
- (19) Er wordt aan de advocaat gevraagd om het aanvraagformulier in te vullen en over te maken aan het BJB samen met de stavingsstukken.

1.2.2.4. Doorverwijzing door eerstelijnsbijstand

- (20) Indien de dienst die de eerstelijnsbijstand verschaft het nodig acht, wordt de aanvrager naar het BJB verwezen.

Er kan dan gebruik worden gemaakt van alle mogelijke communicatiemiddelen, zonder dat het noodzakelijk is dat de rechtzoekende opnieuw zijn aanvraag voor het BJB formuleert.

- (21) De advocaat die eerstelijnsbijstand verleende, mag de zaak niet verder in tweede lijn behandelen, behalve in spoedeisende gevallen of ingeval het BJB daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd (artikel 508/12 Ger.W.).

1.3. DE BEOORDELING VAN DE VOORWAARDEN VOOR VOLLEDIGE EN GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID

- (22) De juridische tweedelijnsbijstand kan gedeeltelijk of volledig kosteloos zijn. Voor de personen die tot welbepaalde bijzondere categorieën behoren (zie 1.3.2.2. en 1.3.2.3) is de juridische tweedelijnsbijstand steeds geheel kosteloos.

1.3.1. DE KENNELIJK ONGEGRONDE AANVRAAG

- (23) Kennelijk ongegronde aanvragen worden door het BJB geweigerd.
- (24) Indien het verzoek tot juridische bijstand duidelijk ongegrond lijkt te zijn, mag de beslissing tot weigering van de juridische bijstand onmiddellijk worden genomen. Ze is met redenen omkleed (wat het geval is zo de uitspraak niet meer in aanmerking komt voor beroep, het verzoek verzonnen is, enz.).

Het BJB kan zo nodig een advocaat aanstellen met het oog op het geven van een eerste (al dan niet schriftelijk) advies, om na te gaan of de zaak kennelijk gegrond dan wel ongegrond is. De beperkte aanstelling kan dan nadien nog door het BJB worden uitgebreid.

1.3.2. WIE KOMT IN AANMERKING VOOR DE VOLLEDIGE OF GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID VAN DE JURIDISCHE TWEDELIJNSBIJSTAND?

- (25) Het hebben van de Belgische nationaliteit of een legaal verblijf in België is geen voorwaarde om recht te hebben op juridische bijstand.

Enkel natuurlijke personen komen in aanmerking voor juridische tweedelijnsbijstand.

Bepaalde rechtzoekenden genieten van volledige of gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand om reden van:

- hun inkomen - zie punt (26) t.e.m. (36);
- hun sociale situatie (alleenstaande, samenwonend, ...) - zie punt (26) t.e.m. (36);
- het behoren tot een gelijkgestelde categorieën of categorieën van het weerlegbaar vermoeden - zie punt (37) t.e.m. (52)

op het ogenblik van hun verzoek tot juridische bijstand.

- (26) Bij de aanstelling verbindt de rechtzoekende zich ertoe om zijn advocaat onmiddellijk op de hoogte te brengen bij elke wijziging van zijn inkomen of situatie.

1.3.2.1. categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige of gedeeltelijke kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op basis van het inkomen (KB 18 december 2003, KB 7 juli 2006, KB 26 april 2007, bericht in het BS 19 augustus 2008, bericht in het BS 12 augustus 2009 en bericht in het BS 18 augustus 2010).

- (27) **De alleenstaande** die door een document - zie punt (37) - te beoordelen door het BJB, bewijst dat zijn maandelijks netto-inkomen lager is dan € 878,00 (bedrag geldig op 1 september 2010).

De alleenstaande komt in aanmerking voor volledige kosteloosheid als zijn maandelijks netto-inkomen lager is dan € 878,00 netto per maand (bedrag geldig op 1 september 2010).

De alleenstaande komt in aanmerking voor gedeeltelijke kosteloosheid als zijn maandelijks netto-inkomen ligt tussen € 878,00 en € 1.128,00 netto per maand (bedragen geldig op 1 september 2010).

- (28) **De alleenstaande met iemand ten laste of de samenwonende met zijn echtgeno(o)t(e) of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt**, die bewijst aan de hand van om het even welk document - zie punt (37) - dat het gemiddeld maandelijks netto-inkomen van het gezin lager is dan € 1.128,00 (bedrag geldig op 1 september 2010).

Hierbij wordt rekening gehouden met een aftrek van 15 % van het leefloon van een persoon met gezinslast, hetzij € 145,16 per persoon ten laste (bedrag geldig op 1 juni 2009).

Men geniet volledige kosteloosheid als het gemiddeld maandelijks netto-inkomen lager is dan € 1.128,00 netto per maand (bedrag geldig op 1 september 2010) dit telkens te vermeerderen met een bedrag van € 145,16 per persoon ten laste.

Men geniet gedeeltelijke kosteloosheid als het gemiddeld maandelijks netto-inkomen ligt tussen de € 1.128,00 en de € 1.377,00 netto per maand (bedragen geldig op 1 september 2010); telkens te verhogen met de som van € 145,16 per persoon ten laste.

- (29) wie is “**alleenstaande**”?

De “alleenstaande” is hij die alleen leeft.

Een ouder die onderhoudsbijdrage betaalt voor een kind dat niet bij hem/haar is gedomicilieerd, is geen “alleenstaande met een persoon ten laste”, maar is een “alleenstaande”.

De rechtzoekende wordt als alleenstaande beschouwd bij een belangenconflict zoals een echtscheiding of feitelijke scheiding.

- (30) wie zijn “**personen ten laste**”?

Worden beschouwd als “persoon ten laste”: elke persoon waarvan de naam op het bewijs van samenstelling van het gezin voorkomt (met uitsluiting van de rechtzoekende zelf), of zij nu een inkomen hebben of niet en ongeacht het bedrag van dit inkomen.

Om te bepalen of de rechtzoekende recht heeft op gehele of gedeeltelijke kosteloze bijstand worden de inkomsten van alle meerderjarige personen die voorkomen op het bewijs van samenstelling van gezin in rekening gebracht. Tegelijk worden al deze personen, met uitzondering van de aanvrager zelf, beschouwd als personen ten laste.

- (31) De “**alleenstaande met iemand ten laste**” is iemand die zorgt voor het levensonderhoud van een andere persoon die niet met hem samenwoont.

Dit kan zijn het zorgen voor het levensonderhoud van:

- een kind op kot;
- een persoon die in een opvangcentrum, tehuis, ... woont.

- (32) “**Samenwonen**” is “het feit dat, een of meerdere personen samen onder hetzelfde dak wonen en hoofdzakelijk samen de huishoudelijke kwesties regelen”.

Hierbij dient rekening gehouden te worden met het volgende:

- Er dient een gezamenlijke huishouding gevoerd te worden (dit kan o.a. afgeleid worden uit een attest samenstelling van gezin).

Dit houdt in dat de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk worden geregeld. Het samen regelen van huur en nutsvoorzieningen kan een indicatie van de samenwoning zijn.

- Deze gezamenlijke huishouding dient een enigszins duurzaam karakter te hebben en maakt geen tijdelijke aangelegenheid uit.
- Een rechtzoekende zonder domicilie kan volledige kosteloosheid bekomen. Indien hij echter onderdak vindt bij derden, dienen ook de inkomsten van deze personen onderzocht te worden, tenzij het om occasionele hulp van derden zou gaan, te bewijzen door de aanvrager.
- Het samenwonen dient geheel vrijwillig uit te gaan van (of gewild zijn door) de aanvrager.
- Er wordt voor personen die verblijven in instellingen, tehuizen, gevangenissen, onthaalcentra, kloostergemeenschappen, studentenhomes, ... geen rekening gehouden met het inkomen van de overige "bewoners".
- Er wordt geen rekening gehouden met het inkomen van medebewoners indien de rechtzoekende een referentieadres heeft bij het OCMW, tenzij er van een werkelijke samenwoning sprake is.
- Een huurovereenkomst geldt niet als voldoende bewijs van afzonderlijke huishouding.

- (33) wat is het **maandelijks netto-inkomen**?

Voor de beoordeling van het netto-inkomen, zoals bepaald in artikel 2§1, 1° en 2° van het KB nr. 4822 van 18 december 2003, dient rekening gehouden te worden met alle inkomsten uit bestaansmiddelen.

Het betreft inkomsten van alle gezinsleden waarvan de betaling een zeker geregeld karakter vertoont:

- lonen, opleidingsuitkeringen;

De opzegvergoeding wordt als loon beschouwd voor de corresponderende maanden. Hetzelfde geldt voor de inkomensvervangende vergoedingen in geval van arbeidsongeschiktheid (tijdelijke of volledige).

Indien de vergoeding van de rechtzoekende het voorwerp uitmaakt van beslag wordt enkel het beschikbare bedrag (na beslag) in aanmerking genomen.

- werkloosheidsuitkeringen of uitkeringen van de mutualiteit;

Het dagelijks bedrag van de uitkering wordt vermenigvuldigd met 26, tenzij dit wordt gecombineerd met andere inkomsten. Dan dienen de werkelijke uitkeringen en inkomsten samengeteld te worden.

- onroerende inkomsten;

- inkomsten uit roerende goederen of inkomsten uit geplaatst kapitaal (intresten en premies op spaarboekje, zicht- en termijnrekening, obligaties, fondsen, aandelen, ...)

Het kapitaal zelf, wordt niet in aanmerking genomen.

- pensioenen;

Er wordt eveneens rekening gehouden met voorschotten op pensioenen.

- onderhoudsbijdragen - zie uitgebreid punt (34);

Tellen niet mee voor de berekening van het netto-inkomen:

- gezinsbijslagen waarop de aanvrager recht heeft ten voordele van de kinderen op grond van de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving.
- beroepskosten voor loontrekkenden.
- de occasionele hulp van een derde; zoals de tijdelijke hulp van de ouders bij echtelijke moeilijkheden.

Voor de berekening van het "netto-inkomen", wordt in mindering gebracht:

- sociale (sociale zekerheid) en fiscale (professionele-, roerende en onroerende voorheffingen) bijdragen;
- een aftrek van 15% van het leefloon voor een persoon met gezinslast per persoon ten laste - zie ook punt (30);
- de lasten voorkomend uit een buitengewone schuldenlast - zie ook punt (36);

Voor de berekening van het "netto-inkomen", wordt bijgeteld:

- "elk ander bestaansmiddel".

(34) wat het **onderhoudsgeld** betreft, wordt het in aanmerking te nemen inkomen als volgt berekend:

→ ten voordele van de kinderen:

- ❖ in hoofde van de schuldenaar van het onderhoudsgeld: enkel het bedrag dat effectief betaald wordt, wordt in mindering gebracht van zijn inkomen (hier is er dus geen aftrek van € 145,16) en het verkregen resultaat wordt vergeleken met de inkomensgrens van de “alleenstaande”.
- ❖ in hoofde van de schuldeisers van het onderhoudsgeld: het effectief ontvangen bedrag wordt bij het inkomen geteld. Vervolgens wordt het bekomen bedrag verminderd met € 145,16 per persoon ten laste en het resultaat wordt vergeleken met de inkomensgrens voor een “samenwonende met een persoon ten laste”.

→ ten voordele van de ex-partner:

De betaling van een onderhoudsgeld aan de ex-partner geeft ook aanleiding tot een aftrek of verhoging van het netto-inkomen van respectievelijk de schuldenaar of schuldeiser ervan. De aftrek van € 145,16 is hier niet van toepassing.

(35) In het kader van een echtscheiding waarin **co-ouderschap, bilocatieregeling** of gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind werd overeengekomen, worden de inkomens van elk van de ouders verminderd met € 145,16 per persoon ten laste.

(36) wat met **kosten en schulden**?

Voor het bepalen van het netto-inkomen wordt rekening gehouden met de lasten voortvloeiend uit een buitengewone schuldenlast.

Voor de beoordeling van de buitengewone schuldenlast kan geen rekening worden gehouden met gebruikelijke kosten zoals huur, verwarming, elektriciteit, hypothecaire lening, autolening, ...

Het is aan de aanvrager om deze buitengewone lasten te bewijzen. Het BJB zal oordelen of de schuldenlast in aanmerking wordt genomen en zo ja, welk gedeelte ervan wordt aangerekend op het netto-inkomen van de aanvrager.

Voor de beoordeling van de buitengewone schuldenlast wordt nagegaan:

- of deze schuld effectief wordt (af)betaald;
- welk bedrag op maandbasis, als schuldenlast, tegenover (de) schuldeiser(s), wordt voldaan;
- of de schuld een buitengewoon karakter heeft. Deze beoordeling vraagt een afweging van het beschikbare inkomen van de aanvrager en de omvang van de kosten. Het BJB dient de oorzaak van het ontstaan van iedere schuld niet na te gaan, noch of de last teweeggebracht is of veroorzaakt is door de aanvrager zelf.

Er dient niet alleen rekening te worden gehouden met de buitengewone schuldenlast in hoofde van de aanvrager, maar ook met dezelfde schuldenlast van de samenwonende gezinsleden.

Het feit dat de rechtzoekende onder budgetbeheer staat van het OCMW betekent niet automatisch dat hij of zij een buitengewone schuldenlast heeft. Dit dient in concreto nagegaan te worden.

(37) De **stavingsstukken** te voegen bij de aanstelling zijn:

→ een bewijs van samenstelling van het gezin (dat toelaat te controleren of de rechtzoekende voor juridische bijstand alleenstaand of samenwonend is);

en

→ elk document dat de inkomsten van de rechtzoekende aantoot en, in voorkomend geval, van zij die ten laste zijn of samenwonen met de rechtzoekende, zoals:

- ❖ het bewijs van de mutualiteit of van een hulpkas voor werkloosheidsuitkering;
- ❖ een individuele afrekening (bijvoorbeeld de loonfiche);
- ❖ voor zelfstandigen: onder andere de jaarlijkse fiche 281.50 én de laatste BTW - aangifte;
- ❖ bankuittreksels;
- ❖ periodieke overzichten van interim-bureaus;
- ❖ ...

met dien verstande dat deze documenten moeten zijn uitgeschreven op naam van de rechtzoekende en van de personen ten laste of samenwonenden.

1.3.2.2. gelijkgestelde categorieën van personen die in aanmerking komen voor volledige kosteloosheid inzake juridische tweedelijnsbijstand op voorlegging van de door het KB bepaalde bewijsstukken:

Genieten volledige kosteloosheid, ongeacht hun inkomen of dat van hun gezinsleden. Zij dienen geen andere stukken voor te leggen dan deze hieronder beschreven (dus ook geen bewijs samenstelling gezin). De bewijsstukken mogen niet ouder zijn dan twee maanden voor de datum van de aanvraag van de juridische bijstand.

(38) "3° de begunstigde die bedragen geniet uitgekeerd als leefloon of als maatschappelijke bijstand, op voorlegging van de geldige beslissing van het betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn".

Onder "maatschappelijke bijstand" wordt iedere vorm van regelmatige sociale hulp verstaan (medische, farmaceutische, lening, wisselborgstelling en verwarmingstoelage) en iedere vorm van sociale bijstand die in voorkomend geval wordt toegekend aan vreemdelingen (zoals dringende medische hulp). Sociale hulp slaat niet op vergoedingen die door het OCMW worden betaald aan werklozen die tewerk worden gesteld in het kader van de toepassing van artikel 60§7 van de OCMW-wet.

De aanvraag tot leefloon of maatschappelijke bijstand geeft geen recht op juridische bijstand, zelfs wanneer het OCMW niet binnen de wettelijke termijn een uitspraak heeft gedaan. Hetzelfde geldt voor een beroep tegen een weigeringsbeslissing van het OCMW. In deze gevallen wordt het recht op juridische bijstand op basis van de gebruikelijke criteria beoordeeld (situatie of inkomen).

- (39) "4° de begunstigde die bedragen geniet uitgekeerd als gewaarborgd inkomen voor bejaarden, op voorlegging van het jaarlijks attest van de Rijksdienst voor Pensioenen".
- (40) "5° de begunstigde die een vervangingsinkomen voor gehandicapten geniet op voorlegging van een beslissing van de minister bevoegd voor de sociale zekerheid of van een afgevaardigd ambtenaar".

Dergelijke inkomensvervangende tegemoetkoming wordt toegekend aan een gehandicapte van tenminste 21 jaar en ten hoogste 65 jaar van wie is vastgesteld dat zijn lichamelijke of psychische toestand zijn verdienvermogen heeft verminderd tot één derde of minder van wat een valide persoon door een of ander beroep op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen (d.w.z. minstens voor 66% gehandicapt zijn).

Het attest of beslissing van vervangingsinkomen voor gehandicapten afgeleverd door de mutualiteiten is niet voldoende.

- (41) "6° de persoon die een kind ten laste heeft dat gewaarborgde kinderbijslag geniet op voorlegging van het attest van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers".

Gewaarborgde kinderbijslag is niet hetzelfde als verhoogde kinderbijslag. Iemand die verhoogde kinderbijslag geniet, valt niet onder de gelijkgestelde categorie.

- (42) "7° de huurder van een sociale woning die in het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een huur betaalt die overeenkomt met de helft van de basishuurprijs of die in het Waals Gewest een minimumhuur betaalt op voorlegging van hun laatste huurberekeningsfiche".
- (43) "8° de minderjarige op voorlegging van zijn identiteitskaart of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt".

Alleen als de meerderjarige voorkomt voor de jeugdrechtbank in het kader van de wet op de jeugdbescherming zal hij aanzien worden als een minderjarige volgens artikel 1§18° K.B. van 18 december 2003.

In alle andere gevallen, ongeacht of de meerderjarige dient voor te komen als dader of als burgerlijke partij, wordt hij niet meer beschouwd als een gelijkgestelde categorie en zal rekening gehouden worden met het inkomen en de sociale situatie. Indien de meerderjarige nog inwoont bij de ouders zal slechts rekening gehouden worden met het inkomen van de ouders als er geen tegenstrijdige belangen zijn.

De verlengd minderjarige wordt gelijkgesteld met de minderjarige; de vergoedingen of bijdragen waarvan een verlengd minderjarige geniet, worden om die reden niet in aanmerking genomen.

Wanneer ouders optreden qualitate qua hun minderjarige kinderen wordt geen rekening gehouden met het inkomen van de ouders.

- (44) “9° de vreemdeling voor wat betreft de indiening van het verzoek tot machtiging van verblijf, of van een administratief of rechterlijk beroep tegen een beslissing die genomen werd met toepassing van de wetten betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen op voorlegging van bewijsstukken”.

Wanneer de vreemdeling een verzoek om juridische bijstand in een andere procedure vraagt (zoals een familiaal geschil, huurgeschil), valt hij niet onder de gelijkgestelde categorie, maar wordt het verzoek beoordeeld volgens de gebruikelijke criteria (situatie of inkomen).

Zo valt een naturalisatieprocedure niet onder het wettelijk vermoeden, dus er dient aan de hand van stavingsstukken bewezen te worden dat de rechtzoekende onder de inkomensgrenzen valt voor de juridische bijstand.

- (45) “10° de asielaanvrager, of de persoon die verklaart of vraagt om als vluchteling te worden erkend of die een aanvraag indient van het statuut van ontheemde, op voorlegging van de nodige documenten”.

Wanneer deze rechtzoekende een verzoek om juridische bijstand in een andere procedure vraagt (zoals een familiaal geschil, huurgeschil), valt hij niet onder de gelijkgestelde categorie, maar wordt het verzoek beoordeeld volgens de gebruikelijke criteria (situatie of inkomen).

- (46) “11° de persoon tijdens de procedure van collectieve schuldenregeling, op voorlegging van de beschikking van toelaatbaarheid, bedoeld in artikel 1675/6 Ger.W., alsmede de persoon belast met overmatige schulden op voorlegging van een verklaring van hem waaruit blijkt dat de toekenning van de rechtsbijstand of van de juridische tweedelijnsbijstand aangevraagd wordt met het oog op de inleiding van een procedure van collectieve schuldenregeling”.

Het automatische recht op kosteloosheid vervalt bij een herroeping van de toelaatbaarheid. Om op de hoogte gesteld te worden van dergelijke herroeping neemt de advocaat na aanstelling door het BJB contact op met de schuldbemiddelaar en verzoekt deze hem van dergelijke beslissing te verwittigen van zodra ze wordt uitgesproken.

Bij een definitieve herroeping dient de advocaat onmiddellijk ontheffing te vragen, tenzij de cliënt op basis van andere criteria van de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand kan genieten. De bewijsstukken daarvan voegt men dan toe aan het BJB-dossier.

Een beroep tegen een herroeping wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag tot collectieve schuldenregeling. De rechtzoekende heeft in dit geval recht op de kosteloze bijstand van een advocaat.

Als stavingstuk dient bij het verzoek tot aanstelling de beschikking van toelaatbaarheid of een verklaring van de schuldbemiddelaar dat procedure nog hangende is gevoegd te worden. Het attest van de schuldbemiddelaar mag niet ouder zijn dan 2 maanden vóór de aanvraagdatum voor juridische tweedelijnsbijstand.

Het feit dat de rechtzoekende onder budgetbeheer staat van het OCMW betekent niet automatisch dat hij of zij een collectieve schuldenregeling heeft. Dit dient in concreto nagegaan te worden.

Welke punten krijgt de advocaat als hij optreedt als raadman van de schuldeiser terwijl de schuldenaar in collectieve schuldenregeling zit? Drie hypothesen zijn mogelijk:

- (1) De schuldvordering wordt ten gronde betwist en er volgt een gewone procedure voor de daartoe bevoegde rechtbank: in dit geval krijg je de punten die voorzien zijn voor het voeren van deze procedure (code afhankelijk van de gevoerde procedure)
- (2) In geval de schuldeisers betrokken is in een betwisting eigen aan de procedure collectieve schuldenregeling, dewelke beslecht wordt door de Arbeidsrechtbank als rechter van de collectieve schuldenregeling, in dat geval krijg je 15 punten (bv. betwisting omtrent de opname van de schuldvordering, betwisting waarbij de schuldeiser zelf omwille van bepaalde redenen een herroeping/herziening/vervanging van schuldbemiddelaar e.d.m. vraagt) in zoverre dus daadwerkelijke prestaties zijn geleverd (code 4.2.4)
- (3) Voor de aangifte van schuldvordering in de collectieve schuldenregeling en verschijningen van de schuldeiser ter zitting, zonder effectieve deelname aan de betwisting, krijg je drie punten onder navolgende voorwaarden (code 4.2.5.2). Wat de opname van de schuldvordering in de collectieve schuldenregeling, die niet wordt betwist, zijn er twee mogelijkheden: ofwel heb je de procedure ten gronde al gevoerd en dan kan krijg je geen extra punten hiervoor, de opname van de schuldvordering behoort tot de normale uitvoering van het bekomen vonnis; ofwel heb je de procedure ten gronde niet gevoerd en dan krijg je de drie punten voor deze prestatie (code 4.2.5.2).

Wat de verschijningen ter zitting betreft, gaat het bijvoorbeeld om een herroeping gevraagd door de schuldbemiddelaar die op zitting gebracht wordt en waar de schuldeiser effectief verschijnt doch slechts de betwisting volgt.

- (47) In het algemeen, vanaf het moment dat de rechtzoekende voor juridische bijstand behoort tot één van de in punt 3° tot 11° opgesomde categorieën, moet geen rekening worden gehouden met zijn andere inkomsten (zoals bijvoorbeeld een onderhoudsgeld), noch met de samenstelling van zijn gezin noch met de inkomsten van hen die het gezin vormen.

1.3.2.3.het weerlegbaar vermoeden van ontoereikendheid van inkomen van de aanvrager inzake volledige kosteloosheid:

Volgende personen worden beschouwd als personen waarvan het inkomen onvoldoende is en genieten, behoudens tegenbewijs, volledige kosteloosheid:

(48) “gedetineerden”

Met gedetineerden worden bedoeld: zij die zich in een penitentiaire instelling bevinden of in een gesloten instelling of in een sociale instelling. Het bewijs van hechtenis moet meegedeeld worden (gevangenisbriefje, aanhoudingsmandaat, beschikking van of oproeping voor de raadkamer, vraag tot aanstelling van een advocaat door de griffie van de gevangenis of de onderzoeksrechter, enz.).

Het vermoeden speelt slechts in geval van volledige vrijheidsberoving (en dus niet in geval van gedeeltelijke vrijheidsberoving en in geval van invrijheidsstelling onder het regime van de elektronische enkelband).

Wanneer een gedetineerde in vrijheid wordt gesteld, geldt het vermoeden van onvermogen niet meer.

De geïnterneerden, voor zover niet in vrijheid gesteld, kunnen beschouwd worden als categorie van volledige kosteloosheid behoudens tegenbewijs, maar dat alleen voor de procedure voor de strafuitvoeringsrechtbank voorzien in de wet van 26 april 2007, B.S. 13 juli 2007 (voorheen Commissie Bescherming Maatschappij).

(49) “de beklaagde zoals bedoeld in de wet betreffende de onmiddellijke verschijning”.

Hetzelfde geldt niet in het kader van de procedure van oproeping bij proces-verbaal ingevoegd door de wet van 13 april 2005 dat een artikel 216^{quater} in het wetboek van strafvordering heeft ingevoegd. Hier kunnen zich twee mogelijkheden voordoen:

- Is de betrokkene aangehouden dan wordt hij beschouwd als een gedetineerde en geldt bijgevolg het weerlegbaar vermoeden van onvermogen;
- Is de betrokkene niet aangehouden en geldt het weerlegbaar vermoeden van onvermogen niet.

De kennisgeving aan de stafhouder, die in deze procedure voorzien is, is niet vrijblijvend en dient beschouwd te worden als een ambtshalve aanstelling.

(50) “de geesteszieke die het voorwerp heeft uitgemaakt van een maatregel voorzien in de wet 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke”.

(51) Het vermoeden kan worden weerlegd in voornoemde drie gevallen - punten (48)-(49)-(50).

Het BJB kan evenwel pas nadat het een advocaat heeft aangesteld aan deze laatste vragen om zijn cliënt uit te nodigen de bewijsstukken in verband met zijn situatie of inkomsten voor te leggen; het behoud van het recht op kosteloosheid zal dan volgens de gebruikelijke criteria beoordeeld worden (inkomen en sociale situatie). In voorkomend geval zal de advocaat een gemotiveerd verzoek neerleggen tot ontheffing van zijn opdracht.

(52) Het vermoeden geldt slechts zolang de begunstigde van juridische bijstand: een verdachte is, zich in hechtenis bevindt of het voorwerp uitmaakt van een beschermingsmaatregel.

Artikel 508/18 Ger.W. laat het BJB toe een einde te maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden inzake inkomen of niet langer voldoet aan de voorwaarden van de gelijkgestelde categorieën om te genieten van de juridische tweedelijnsbijstand.

In functie van de eventuele discussie over de al of niet toereikendheid van het inkomen, tussen de aangestelde advocaat, het BJB en de gedetineerde of de beklaagde zoals bedoeld in de wet betreffende de onmiddellijke verschijning in strafzaken of de geesteszieke, dient in geval van tegenbewijs, de procedure van artikel 508/18 Ger.W. te worden toegepast (ontheffing).

Hoofdstuk 2: VERLOOP

2.1. DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

- (53) Elke advocaat die vaststelt dat de cliënt die hem raadpleegt, beantwoordt aan de voorwaarden om juridische tweedelijnsbijstand te genieten, heeft de plicht de cliënt hiervan te informeren.

Elke advocaat moet nagaan of de cliënt aanspraak kan maken op de tussenkomst van een verzekering rechtsbijstand. Voor zover de prestaties gedekt zijn door de verzekering rechtsbijstand, kan geen juridische tweedelijnsbijstand worden verleend.

2.2. VERVANGINGEN

- (54) Het is een deontologische plicht van elke advocaat om een zaak die hem is toegewezen persoonlijk te behandelen, en daarvoor indien nodig de verplaatsing te maken. Hij kan zich evenwel - op eigen kosten - laten vervangen door een vervanger naar keuze. Hiervoor moet rechtstreeks een beroep worden gedaan op een confrater zonder tussenkomst van het BJB.

De advocaat betaalt de gebruikelijke vervangingsvergoeding. Idem voor vervangingen binnen hetzelfde arrondissement.

2.3. BEROEPSGEHEIM

- (55) De aangestelde advocaat schendt zijn beroepsgeheim niet indien hij ter gelegenheid van de verdediging van de belangen van zijn cliënt kennis krijgt van inkomsten waardoor zijn cliënt niet meer verder zou kunnen genieten van de juridische tweedelijnsbijstand en dit meedeelt aan de voorzitter van het BJB.

Algemeen wordt aangenomen dat - overeenkomstig artikel 508/18, eerste lid Ger.W., waarbij wordt voorzien dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de voorwaarden bepaald bij artikel 508/13 Ger.W. - de aangestelde advocaat gehouden is dit te melden aan het BJB.

- (56) De begunstigde van de tweedelijnsbijstand dient er trouwens uitdrukkelijk op te worden gewezen dat hij verplicht is wijzigingen in zijn inkomen onmiddellijk mee te delen.

Hoofdstuk 3: WELKE ADVOCAAT?

- (57) De Orde van Advocaten bij elke balie stelt een lijst op met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het raam van de juridische bijstand (artikel 508/7 Ger.W.)

Deze lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven. Deze advocaten dienen hun voorkeurmateries te staven of zij moeten zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de Raad van de Orde of door de Orde van Vlaamse Balies wordt georganiseerd.

Aangezien het verlenen van juridische bijstand eveneens een stageverplichting is, worden de stagiairs in elk geval op deze lijst vermeld.

Bij de inschrijving geeft de tableauadvocaat aan of hij zich wenst in te schrijven voor de eerste- of voor de tweedelijnsbijstand, en of hij dit wenst te doen in hoofd- of in bijkomende orde.

- Een tableauadvocaat die zich inschrijft in hoofdorde:
  - ❖ kan aangewezen worden door het BJB zonder dat de minvermogende cliënt hem vooraf heeft geraadpleegd;
  - ❖ kan zelf om een aanduiding verzoeken voor een minvermogende cliënt;
- Een tableauadvocaat die zich inschrijft in bijkomende orde:
  - ❖ kan enkel op eigen verzoek voor een minvermogende cliënt die hem heeft geraadpleegd worden aangesteld door het BJB.

Volgende voorkeurmateries gelden voor de juridische tweedelijnsbijstand:

- familierecht,
- goederenrecht,
- burgerlijke aansprakelijkheid,
- commerciële aangelegenheden,
- sociale aangelegenheden,
- wegverkeer,
- strafrechtelijke aangelegenheden wegverkeer uitgezonderd,
- jeugdreglementering,
- administratieve reglementering,
- reglementering betreffende de vreemdeling,
- fiscaal recht,
- schuldenregeling en consumentenkrediet,
- regeling betreffende de geesteszieken
- grondwettelijk recht

- (58) Enkel een advocaat die ingeschreven is op de lijst van advocaten die deelnemen aan de juridische tweedelijnsbijstand opgesteld door de Raad van de Orde waartoe de rechtzoekende zich heeft gericht, kan aangesteld worden.

- (59) De advocaat die aan meerdere balies is ingeschreven, zal zijn verzoek tot aanstelling richten tot het BJB van het gerechtelijk arrondissement waar de woon- of verblijfplaats van de rechtzoekende is.

- (60) In de regel gebeurt de aanstelling van de advocaat voorafgaandelijk aan elke prestatie.

Er worden geen punten gegeven voor prestaties die verricht zijn méér dan één maand voor de datum van aanvraag door de advocaat.

- (61) Er wordt slechts één advocaat aangesteld per procedure of voor zaken van een zelfde aard wanneer het om verschillende procedures gaat. Zoals:
- een rechtzoekende die verschillende schulden heeft bij meerdere schuldeisers;
  - dringende en voorlopige maatregelen samen met een echtscheidingsprocedure;
  - betwisting van het vaderschap tijdens de echtscheidingsprocedure;
  - vereffening en verdeling.

Meer in het bijzonder:

- Voor het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS), de Raad voor de Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State: in de regel is er één aanstelling per meerderjarige van dezelfde familie met dien verstande dat er slechts één keer punten per gezin worden toegekend, behoudens indien afzonderlijke punten zijn gerechtvaardigd.
Uitzonderingen: ouders die in conflict zijn, ouders en meerderjarige kinderen of leden van een zelfde familie die niet samen het grondgebied binnenkomen, verschillende motieven die de asiolverzoek moeten staven, verschillen in taal, enz.
  - Verschijning voor de dienst Kinderbescherming (Waals Gewest) en de Jeugdrechtbank: in de regel is er één aanstelling per minderjarige, maar er worden slechts één keer punten toegekend bij gelijke behandeling per gezin, tenzij de advocaten kunnen motiveren dat afzonderlijke punten gerechtvaardigd zijn.
  - Maatschappelijk bijstand: voor elk beroep dat ingediend wordt tegen opeenvolgende beslissingen van een OCMW wordt een aparte aanstelling verleend, zelfs indien de rechtbank maar één vonnis uitspreekt.
- (62) Er wordt overgegaan tot aanstelling rekening houdend met:
- de vrije keuze van advocaat door de rechtzoekende;
  - de voorkeurmateries die de advocaat heeft opgegeven;
  - in bijkomende orde, het aantal aanstellingen dat hij heeft willen krijgen per jaar;
  - het aantal aanstellingen dat hij reeds heeft gekregen;
  - de taal van de rechtzoekende.
- (63) Er wordt geen aanstelling verleend aan een advocaat als de rechtzoekende al een advocaat heeft die betaald wordt.
- (64) Het optreden van een advocaat die betaald wordt naast een advocaat aangesteld door het BJB, verplicht deze laatste zijn ontslag te vragen.
- (65) Prestaties verricht in het kader van een gerechtelijk mandaat kaderen niet binnen de juridische bijstand (bemiddelaar, curator, voorlopige bewindvoerder, voogd ad hoc, ...).

Enkel in het geval een voogd ad hoc geen vergoeding krijgt, mag deze de aanstelling van een advocaat voor de minderjarige vragen om de minderjarige te vertegenwoordigen.

Hoofdstuk 4: EINDE

4.1. EINDE VAN DE ZAAK

- (66) Aan de juridische tweedelijnsbijstand komt een einde wanneer de aangestelde advocaat:
- (alle) prestaties waarvoor hij werd aangesteld, heeft uitgevoerd (de advocaat mag zijn dossier pas afsluiten, wanneer de procedure helemaal afgelopen is);
  - op de hoogte wordt gesteld door de voorzitter van het BJB dat een andere advocaat werd aangesteld;
  - opgevolgd is;
  - hij er door de voorzitter van het BJB van wordt geïnformeerd dat de juridische bijstand aan zijn cliënt werd ingetrokken.

Jeugdzaken, procedures voor de strafuitvoeringsrechtbank (voorheen Commissie Bescherming Maatschappij) alsook procedures inzake geesteszieken mogen jaarlijks afgesloten worden.

In vreemdelingenzaken mag een regularisatiedossier op basis van artikel 9ter Vreemd.Wet pas afgesloten worden na de beslissing ten gronde.

- (67) Bij de beëindiging van een zaak maakt de advocaat een verslag over aan het BJB. Voor de opmaak van het verslag dient verplicht gebruik gemaakt van een verslagformulier.

Het verslag bestaat uit een volledig en gedateerd overzicht van de geleverde prestaties die zo nauwkeurig mogelijk worden omschreven. Alle documenten die de werkelijk geleverde prestaties aantonen (zie bijlage 2), worden eveneens gevoegd.

De advocaat dient in elk dossier een puntenaantal voor te stellen aan de hand van de codes die zijn vermeld in de "lijst van de aan te rekenen punten voor welbepaalde taken" (bijlage 1).

De advocaat noteert tevens de ontvangen rechtsplegingsvergoeding - zie hoofdstuk 5, 5.5.

- (68) Het BJB gaat na of het verslag is opgesteld conform deze richtlijnen en of de gevraagde punten al dan niet kunnen worden toegekend. Onvolledige verslagen (niet ingevulde delen, ontbrekende of onvoldoende stavingsstukken) worden teruggestuurd naar de advocaat.
- (69) De verslagen moeten neergelegd worden of elektronisch overgemaakt worden aan het BJB van zodra het dossier werd gesloten. Elk BJB stelt jaarlijks een einddatum voor waarbinnen de verslagen moeten ingediend worden, de laattijdige en/of onvolledige verslagen worden niet in aanmerking genomen voor de toekenning van punten voor het voorbije gerechtelijk jaar.
- (70) Na controle van het door de advocaat ingediende verslag meldt het BJB aan de advocaat hoeveel punten toegekend worden voor de geleverde prestaties. De advocaat die het niet eens is met de beslissing genomen door het BJB kan bij het BJB bezwaar aantekenen binnen de 30 dagen na de mededeling door het BJB. Bij gebreke aan bezwaar binnen deze termijn is het aantal toegekende punten definitief.

Komen het BJB en de advocaat die tijdig bezwaar aantekende niet tot een akkoord dan kan de advocaat het geschil laten beslechten door middel van arbitrage. Hiervoor gelden de regels vervat in de artikelen 1676 e.v. Ger.W. De advocaat richt zich tot zijn stafhouder die een arbiter zal aanwijzen.

4.2. BEËINDIGING VAN DE TWEDELIJNSBIJSTAND DOOR HET BJB

4.2.1. ALGEMEEN

(71) Artikel 508/18 Ger.W. bepaalt dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand in volgende gevallen :

- de begunstigde voldoet niet langer aan de voorwaarden, bepaald bij artikel 508/13 Ger.W. - zie punt (74) en (75);
- de begunstigde heeft nooit aan de voorwaarden voldaan - zie punt (76);
- de begunstigde verleent kennelijk geen medewerking aan zijn advocaat bij de verdediging van zijn belangen - zie punt (77) en (78).

(72) De advocaat dient een gemotiveerd verzoek te richten aan het BJB met het oog op het verkrijgen van ontheffing van zijn opdracht.

Het BJB nodigt de begunstigde uit om zijn opmerkingen te maken.

(73) Elke beslissing tot ontheffing wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis van de begunstigde gebracht.

Tegen de beslissing tot ontheffing kan binnen één maand na de kennisgeving hoger beroep worden ingesteld bij de arbeidsrechtbank - zie hoofdstuk 13.

4.2.2. TIJDENS DE AANSTELLING

4.2.2.1 de begunstigde voldoet niet langer meer aan de voorwaarden

(74) Indien blijkt dat de begunstigde niet langer meer voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand, zal het BJB een einde maken aan deze bijstand.

Dit kan onder meer het geval zijn wanneer blijkt dat de inkomenssituatie van de begunstigde werd gewijzigd en dit wordt gemeld aan de advocaat, ofwel dat deze laatste hiervan kennis krijgt.

(75) De advocaat heeft bij ontheffing recht op een puntentoekenning voor de prestaties die geleverd zijn tot op het ogenblik waarop de wijziging is opgetreden in de inkomenssituatie van de begunstigde.

4.2.2.2. de begunstigde blijkt nooit voldaan te hebben aan de voorwaarden

(76) Wanneer op een bepaald ogenblik blijkt dat de begunstigde nooit aan de wettelijke voorwaarden heeft voldaan om in aanmerking te komen voor de juridische tweedelijnsbijstand:

- ofwel omdat de rechtzoekende bepaalde inkomsten verborgen heeft gehouden;
- ofwel omdat het tegenbewijs wordt geleverd (K.B. 18 december 2003, B.S. 24 december 2003);

vraagt de advocaat zijn ontheffing en maakt de advocaat zijn staat van kosten en ereloon over aan de rechtzoekende.

4.2.2.3. geen medewerking

(77) Artikel 508/18 Ger.W. bepaalt dat het BJB een einde kan maken aan de juridische tweedelijnsbijstand indien de begunstigde “kennelijk” geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen.

Dit kan blijken uit het feit dat

- de begunstigde de brieven en telefonische oproepen van zijn advocaat onbeantwoord laat;
- de begunstigde nalaat zijn advocaat de nodige stukken en inlichtingen te bezorgen;
- de begunstigde niet verschijnt op de terechtzittingen waarop zijn aanwezigheid bij wet is vereist of door de advocaat werd gevraagd.

(78) De advocaat heeft bij ontheffing recht op een puntentoekening voor de geleverde prestaties.

4.2.3. OPVOLGING

(79) Indien de advocaat wordt ontheven van zijn opdracht, zal een opvolgende advocaat het dossier verder behartigen.

(80) In geval van opvolging moet de opvolger een nieuwe aanvraag indienen met voorlegging van recente stukken.

Verschillende situaties kunnen zich voordoen:

- de advocaat verlaat de balie - zie punt (81) en (82)
- de advocaat verandert van balie - zie punt (83)
- opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand - zie punt (84)
- het BJB duidt een opvolger aan - zie punt (85) t.e.m. (88)

4.2.3.1. de advocaat verlaat de balie

- (81) Indien een advocaat de balie verlaat, zal hij aan het BJB een opvolger voorstellen. Het BJB zal de opvolger aanwijzen indien de rechtzoekende nog in aanmerking komt voor de juridische tweedelijksbijstand.
- (82) De advocaat maakt zijn verslag volledig ingevuld en met de juiste stavingsstukken aan het BJB over en heeft recht op punten voor zijn reeds geleverde prestaties. De opvolgende advocaat krijgt eveneens punten voor zijn geleverde prestaties.

In geen geval kan de optelling van de punten van de opgevolgde en de opvolgende advocaat meer bedragen dan de wettelijk voorziene aantal punten. Idem voor punt (81) en (83).

4.2.3.2. de advocaat verandert van balie

- (83) De advocaat die van balie verandert heeft de vrije keuze:
- ofwel zal hij zijn lopende zaken verder behandelen en zal hij bij afsluiting van de zaak zijn verslag indienen bij het BJB dat hem aangesteld heeft. Een nieuwe aanstelling voor dezelfde rechtzoekende moet wel gebeuren bij het BJB van zijn huidige balie.
  - ofwel zal hij zijn lopende zaken niet verder zetten en zal hij aan het BJB een opvolger voorstellen.

4.2.3.4. opvolging door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijksbijstand

- (84) Het loutere feit dat een advocaat wordt opgevolgd door een advocaat die niet optreedt in het kader van de juridische tweedelijksbijstand heeft niet automatisch tot gevolg dat de opgevolgde advocaat recht krijgt op betaling van kosten en erelonen. De opgevolgde advocaat heeft recht op een puntentoekenning voor de prestaties die geleverd zijn tot op het ogenblik waarop hij werd opgevolgd.

4.2.3.5. het BJB duidt een opvolger aan

- (85) Op verzoek van de rechtzoekende of van de advocaat kan het BJB, na controle van de toekenningvoorwaarden, een andere advocaat aanwijzen wanneer:
- de advocaat geschrapt is van de lijst door de Raad van de Orde (artikel 508/8,2° Ger.W.);
  - er gegronde klachten zijn;
  - er een gemis aan vertrouwen is.

- (86) In afwachting van de beslissing van de voorzitter van het BJB blijft de aangestelde advocaat belast met het dossier.
- (87) De voorzitter van het BJB stelt de rechtzoekende en de aangestelde advocaat in kennis van de eventuele beslissing tot opvolging. Tegen deze beslissing is geen beroep mogelijk.
- (88) De advocaat die een tuchtstraf heeft gekregen die het hem onmogelijk maakt om zijn activiteiten verder te zetten, beëindigt zijn tussenkomst in alle dossiers waarin prestaties moeten worden verricht tijdens de periode waarin hij verhinderd is. De voorzitter van het BJB duidt een opvolger aan.

Hoofdstuk 5: VERGOEDING VAN DE ADVOCATEN

5.1. TOEKENNING VAN PUNTEN

- (89) De vergoeding voor de gedeeltelijke of volledige juridische tweedelijnsbijstand wordt begroot op basis van punten die worden toegekend voor geleverde prestaties. Dit is verder uitgewerkt door “het KB tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding, die overeenkomstig de artikelen 508/19, 508/20, 508/22 en 508/23 van het Ger.W. wordt verleend aan advocaten” van 18 december 2003 (B.S. 24 december 2003). Het MB van 5 juni 2008 (B.S. 9 juni 2008) tot vaststelling van de lijst met punten voor de prestaties door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geeft de actuele puntenlijst.
- (90) De punten worden toegekend door het BJB, nadat zij van de advocaat een verslag hebben ontvangen over de behandelde zaak waarin de prestaties werden verricht. De puntenlijst van kracht op de datum van verslaggeving is van toepassing.

Voor prestaties die niet op de lijst voorkomen, wordt naar analogie gewerkt.

Het aantal punten toegekend aan een prestatie wordt verminderd wanneer deze niet volledig werd geleverd (bijvoorbeeld: opvolging van advocaten, minnelijke schikking tijdens de procedure, intrekking van juridische bijstand, ...).

De voorzitter van het BJB kan eveneens het aantal gevraagde punten verminderen in functie van de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Punten kunnen in het kader van de kruiscontroles herleid worden door de controlerende BJB's.

- (91) Ter herinnering:
- Er wordt geen enkel punt aan de advocaat toegekend wanneer de datum van de overtuigingsstukken met betrekking tot de situatie of het inkomen van de rechtzoekende meer dan twee maanden ouder is dan deze van de aanvraag tot juridische bijstand.
  - De prestaties die meer dan één maand voor de aanvraag tot aanstelling werden uitgevoerd, worden niet vergoed.
- (92) Het verdient aanbeveling om zo spoedig mogelijk na het beëindigen van de zaak het verslagformulier bij het BJB in te dienen. Wanneer de advocaat het verslag aan het BJB overhandigt 5 jaar na de laatste nuttige geleverde prestatie, worden in dat dossier geen punten toegekend.
- (93) In het geval van opvolging tussen advocaten worden de punten onder hen verdeeld in verhouding tot de respectievelijk door hen geleverde prestaties.

- (94) Punten verplaatsingen: het M.B. voorziet in een vergoeding van een half punt voor iedere 20 km die specifiek voor een bepaalde zaak (en niet per zitting) vanaf het kantoor van de advocaat wordt afgelegd.

Indien de advocaat meerdere kantoren heeft, worden de kilometers berekend vanaf het kantoor dat het dichtst bij de plaats van de prestatie ligt, tenzij de advocaat kan aantonen dat hij de verplaatsing heeft gemaakt vanuit of naar het andere kantoor.

Wanneer de advocaat zich heeft laten vervangen geldt als criterium dat de verplaatsing effectief moeten gebeurd zijn. De verplaatsing wordt dus slechts vergoed wanneer de vervangende advocaat de verplaatsing heeft gemaakt.

Wanneer in een zaak de zitting verloopt in de voor- en namiddag, dan mag de advocaat twee keer vergoeding vragen voor de verplaatsing op voorwaarde dat hij kan aantonen dat hij die twee verplaatsing ook effectief heeft gemaakt.

- (95) Punten voor verplaatsingen naar het buitenland worden niet vergoed, tenzij de aanwezigheid van de advocaat op de zitting noodzakelijk is of tenzij hij zijn cliënt in een gevangenis moet gaan bezoeken. Voor een verplaatsing van meer dan 500 km (heen en terug) zal de advocaat voorafgaandelijk toestemming vragen aan de voorzitter van het BJB.

5.2. GEDEELTELIJKE KOSTELOOSHEID: DE PROVISIE

- (96) Het bedrag van de bijdrage verschuldigd door de begunstigde van gedeeltelijk kosteloze tweedelijnsbijstand is gelijk aan het verschil tussen zijn inkomsten uit de bestaansmiddelen en de bedragen van de inkomstengrenzen voor de toegang tot de volledig kosteloze juridische bijstand, zonder dat dit bedrag hoger mag liggen dan 125 euro noch lager dan 25 euro. Dit bedrag is verschuldigd voor elke procedure.

Wanneer de rechtzoekende in aanmerking komt voor de gedeeltelijke kosteloosheid deelt het BJB het bedrag van de provisie mee aan de aangestelde advocaat en aan de rechtzoekende.

- (97) In principe kan in iedere aanstelling een provisie worden toegekend. Er kunnen aan de rechtzoekende betalingstermijnen worden toegestaan, ofwel door het BJB op het moment van de aanstelling, ofwel later door de aangestelde advocaat.
- (98) Wanneer de provisie niet wordt betaald, dan moet de advocaat ontheffing vragen aan het BJB op basis van artikel 508/18 Ger.W. en worden hem enkel punten voor de werkelijk verrichte prestaties toegekend, in afwachting van het ontslag.

Indien de advocaat toch verder werkt zonder de provisie te hebben geïnd en zonder dat hij het BJB hiervan op de hoogte brengt, wordt de provisie van zijn punten afgetrokken.

5.3. ERELOON

(99) Artikel 508/9 §2 Ger.W. bepaalt uitdrukkelijk dat een advocaat die optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand zich in geen geval rechtstreeks tot de rechtzoekende mag richten met het oog op de betaling van erelonen en kosten, tenzij het BJB hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen op gerechtskosten - zie punt (104) en (105).

(100) Indien de tussenkomst van de aangestelde advocaat een inkomen verschaft aan de rechtzoekende, van die aard dat er geen aanstelling zou geweest zijn, mag de aangestelde advocaat aan het BJB ontheffing vragen (artikel 508/20 §1, 2° Ger.W.).

Worden o.m. beschouwd als een inkomen: intresten uit vrijgekomen kapitaal, onderhoudsgelden, woonstvergoeding, inkomensgedeelte van een schadevergoeding voor lichamelijke schade, ontslagvergoeding.

De aldus ontheven advocaat bepaalt vrij zijn ereloon.

(101) De advocaat zal - louter ter kennisgeving - altijd een kopie van zijn ereloonstaat aan de voorzitter van het BJB overmaken.

(102) In geval van niet betaling dient de gebruikelijke weg te worden gevolgd.

(103) In geval van een ambtshalve aangestelde advocaat voor een cliënt die niet in aanmerking kwam voor de kosteloze juridische tweedelijnsbijstand:

→ de ambtshalve toegewezen advocaat stelt zijn ereloon op.

→ indien de rechtzoekende nalaat of weigert de ereloonstaat te betalen of deze slechts gedeeltelijk betaalt, wordt de ambtshalve toegewezen advocaat vergoed door het toekennen van punten (in voorkomend geval zal het bedrag van de vergoedingen verminderd worden met het verkregen bedrag ten titel van gedeeltelijke betaling van het ereloon) (artikel 508/22 Ger.W.).

5.4. GERECHTSKOSTEN - VOORSCHIETEN VAN KOSTEN

(104) Het recht op juridische bijstand impliceert niet de kosteloosheid van de gerechtskosten; in voorkomend geval zal rechtsbijstand worden aangevraagd - zie hoofdstuk 6.

Om in aanmerking te komen voor de rechtsbijstand gelden dezelfde criteria als deze van de juridische tweedelijnsbijstand.

(105) In geval van hoogdringendheid kan de aangestelde advocaat de rechtzoekende uitnodigen om enkel de gerechtskosten of de voorschotten (de kosten van het plaatsen op de rol, het verzoekschrift, de fiscale zegels, enz.) voor te schieten die moeten betaald worden. Hij moet de rechtzoekende duidelijk maken dat hij geen stappen zal kunnen ondernemen vooraleer de betaling ervan te hebben ontvangen.

De rechtzoekende zal onder dezelfde voorwaarden uitgenodigd worden om de kosten van de gerechtsdeurwaarder, de expert, enz. rechtstreeks te betalen.

De voorschotten op gerechtskosten die het BJB kan toekennen op grond van artikel 508/9 §2 Ger.W. dienen onderscheiden te worden van de voorschotten die het BJB bepaalt bij de toekenning van de gedeeltelijke kosteloze juridische bijstand.

5.5. RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

(106) De door de advocaat geïnde rechtsplegingsvergoeding moet op het verslagformulier vermeld worden. Zij zal in mindering worden gebracht van de punten.

(107) De nieuwe wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat (B.S. 31 mei 2007) treedt in voege op 1 januari 2008.

De nieuwe wet bevat eveneens een aantal bepalingen i.v.m. juridische tweedelijnsbijstand:

→ Artikel 508/19 §1 Ger.W. bepaalt dat de advocaat de aan de begunstigde toegekende rechtsplegingsvergoeding int.

In het verslag dat de advocaat op grond van artikel 508/19, §2 Ger.W. opmaakt voor het BJB, vermeldt hij eveneens de geïnde rechtsplegingsvergoeding.

Het bedrag van die vergoeding wordt in mindering gebracht van het bedrag van de vergoedingen die hij zal ontvangen ter bezoldiging van zijn prestaties in het kader van de juridische bijstand.

→ Indien de begunstigde recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding, en hij ontvangt die rechtsplegingsvergoeding nadat de advocaat zijn verslag bij het bureau heeft ingediend, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug (artikel 508/20 §2, alinea 3 Ger.W.).

→ Het is de deontologische plicht van de advocaat, indien hij een rechtsplegingsvergoeding ontvangt nadat hij zijn dossier heeft afgesloten, het BJB hiervan in kennis te stellen. Dit kan gebeuren aan de hand van een formulier dat daartoe door het BJB ter beschikking wordt gesteld.

→ Indien de in het ongelijk gestelde partij van de juridische tweedelijnsbijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie. De rechter motiveert in het bijzonder zijn beslissing op dat punt (artikel 1022, alinea 4 Ger.W.).

Het KB van 26 oktober 2007 (B.S. 9 november 2007) stelt de basis-, minimum-en maximumbedragen van de rechtsplegingsvergoeding vast.

5.6. FISCAAL

(108) Vergoedingen die de advocaat ontvangt in het kader van de juridische bijstand dienen ingebracht te worden als baten van vrije beroepen. Deze worden normaal belast in het jaar van ontvangst, met daarop het toepasselijk, progressief belastingtarief.

(109) Onder strikte voorwaarden zijn hier uitzonderingen op o.m. de zogenaamde achterstallige erelonen wanneer deze erelonen laattijdig zijn uitbetaald door toedoen van de overheid.

Aan dit regime zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- erelonen moeten uitbetaald zijn voor prestaties gedurende meer dan 12 maanden;
- deze moeten rechtstreeks of onrechtstreeks laattijdig betaald zijn door toedoen van de overheid;
- de prestaties worden in éénmaal vergoed.

(110) Deze voorwaarden zijn te bewijzen door de belastingplichtige.

(111) Jaarlijks zal door de Orde van Advocaten aan elke advocaat die prestaties heeft verricht in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand een fiscale fiche 281.50 overgemaakt worden - zie ook punt (132).

Hoofdstuk 6: KOSTELOZE RECHTSPLEGING OF RECHTSBIJSTAND

6.1. BEGRIP

(112) Kosteloosheid van afschriften, uitgiftes, rolrechten, erelonen van gerechtsdeurwaarders en notarissen (zie artikel 665 Ger.W.).

(113) De aangestelde advocaat heeft de verplichting de rechthebbende op juridische bijstand te informeren dat hij, in voorkomend geval, ook aanspraak kan maken op rechtsbijstand.

Bij toepassing van artikel 508/17 Ger.W. zal de aangestelde advocaat de beslissing van het BJB overmaken aan het Bureau voor Rechtsbijstand; deze beslissing bewijst de ontoereikendheid van inkomsten.

6.2. BEVOEGDE RECHTBANK

(114) Het Bureau van de rechtbank waarvoor het geschil aanhangig is.

Bij het vrederecht en de politierechtbank bestaat evenwel geen Bureau, zodat de vrederechter en de politierechter een verzoek om rechtsbijstand zelf beoordelen.

In spoedeisende gevallen: de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (artikel 584, 1° lid Ger.W.).

6.3. VOORWAARDEN

(115) De voorwaarden zijn dezelfde als voor de kosteloze juridische bijstand (zie KB van 18 december 2003, B.S. 24 december 2003).

6.4. RAAD VAN STATE

Hier is in een bijzondere procedure voor rechtsbijstand voorzien.

(116) De Raad van State treedt in vreemdelingenzaken enkel nog op als cassatierechter: zie artikel 33 van het KB van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State (B.S., 1 december 2006). Het voordeel van kosteloze rechtspleging voor de Raad van State wordt verleend aan:

- Iedere persoon die steun ontvangt van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, mits overlegging van een attest van dat centrum.
- Iedere persoon die gevangen wordt gehouden of die op een bepaald plaats wordt vastgehouden.
- Iedere minderjarige, op voorlegging van het identiteitsbewijs of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt.
- Iedere persoon die bewijst dat hij gehele of gedeeltelijke kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geniet.
- Iedere persoon die met bewijskrachtige documenten aantoont dat zijn geldmiddelen ontoereikend zijn.

(117) Voor andere dan vreemdelingenzaken: zie artikel 78 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De artikels 667-669 van het Ger.W. worden van toepassing verklaard.

De voorzitter van de kamer waar de zaak aanhangig is, doet uitspraak over de aanvraag tot kosteloze rechtspleging.

6.5. RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN

(118) Er is geen bureau voor rechtsbijstand voorzien voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Deze procedure is ook kosteloos.

(119) Als men rechtsbijstand wil bekomen voor een geding voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, o.a. voor de aanstelling van een vertaler of een deskundige, moet men de procedure kosteloze rechtspleging voeren voor de rechtbank van eerste aanleg.

Hoofdstuk 7: TOLKEN (artikel 508/10 Ger.W.)

(120) Wanneer de rechtzoekende de taal van de rechtspleging niet spreekt en geen enkele aanstelbare advocaat zijn taal spreekt of een andere die hij begrijpt, kan een tolk aangesteld worden door het BJB, in burgerlijke procedures en in procedures van handelsrecht (zonder de tijdsbeperking van artikel 184*bis* Sv.).

Artikel 184*bis* Sv. is enkel nog van toepassing op tussenkomst van tolken in het kader van de juridische bijstand in strafrechtprocedures. M.a.w. hier wordt de aanstelling van de tolk beperkt tot max. 3 uur.

De kosten zijn ten laste van de Staat en worden betaald volgens de procedure zoals voorzien in het algemene reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

(121) Voor vertalers voorziet de wet in geen specifieke tussenkomst. Enkel de kosten voor vertalen van verzoeken en aanvragen tot juridische bijstand in grensoverschrijdende geschillen (zie hoofdstuk 9) en van begeleide stukken zijn volledig ten laste van de overheid overeenkomstig artikel 508/24 Ger.W.

Hoofdstuk 8: HOF VAN CASSATIE

8.1. BURGERLIJKE ZAKEN

(122) In burgerlijke zaken dient een beroep te worden gedaan op een advocaat bij het Hof van Cassatie.

De aanvraag wordt gericht aan het Bureau voor Rechtsbijstand bij het Hof van Cassatie, Gerechtsgebouw, Poelaertplein, 1000 Brussel, samen met de nodige stavingsstukken betreffende het inkomen van de cliënt.

De advocaat die de zaak ten gronde heeft behandeld, formuleert de punten van kritiek op het vonnis of het arrest en voegt bij zijn aanvraag een volledig bundel met kopie van de bestreden beslissing, de besluiten die in laatste aanleg werden gewisseld en de stukken die werden neergelegd.

De voorzitter van het Bureau voor Rechtsbijstand, raadsheer bij het Hof van Cassatie, gaat na of de voorwaarden van de kosteloosheid zijn vervuld en maakt in bevestigend geval het dossier over aan de stafhouder van de balie bij Cassatie.

De stafhouder duidt vervolgens een advocaat aan, die de mogelijkheden tot cassatie prima facie onderzoekt.

De voorzitter van het Bureau voor Rechtsbijstand stelt ten slotte ambtshalve een advocaat bij het Hof van Cassatie en een gerechtsdeurwaarder aan.

Let wel: indien de bestreden beslissing reeds werd betekend, dient hiervan in ieder geval melding te worden gemaakt bij het indienen van de aanvraag.

8.2. STRAFZAKEN

(123) De bijstand van een advocaat bij het Hof van Cassatie is niet vereist en de advocaat die de zaak ten gronde heeft behandeld, kan zelf verder optreden.

Hoofdstuk 9: DE GRENDOERSCHRIJDENDE JURIDISCH E BIJSTAND (artikels 508/24 en 508/25 Ger.W.)

- (124) De wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de juridische bijstand dd. 15 juni 2006 (B.S. 31 juli 2006), heeft de richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 juni 2003 "teneinde de toegang tot justitie in grensoverschrijdende zaken te verbeteren door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij geschillen" omgezet.

De centrale overheidsdienst juridische bijstand van het FOD Justitie is bevoegd om de aanvragen tot juridische bijstand en rechtsbijstand van een inwoner van een andere lidstaat van de Europese Unie te ontvangen; deze dienst is eveneens bevoegd voor de verzending van dergelijke verzoeken van Belgische inwoners voor het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Unie.

Wanneer het BJB een dergelijke aanvraag ontvangt, maakt zij deze aanvraag over aan de FOD Justitie. De FOD Justitie maakt de aanvraag op haar beurt, na de vertaling ervan in de taal erkend door de Staat van bestemming, binnen de 14 dagen over aan de bevoegde overheid in dat land.

- (125) Wanneer een persoon recht heeft op juridische bijstand in een lidstaat van de Europese Unie, waarover de rechter de beslissing heeft genomen, geniet deze persoon ook juridische bijstand wanneer die beslissing moet worden erkend, uitvoerbaar verklaard of uitgevoerd worden in België.

- (126) Wanneer een rechtzoekende in het buitenland verblijft maar een advocaat nodig heeft in België dient de rechtzoekende te voldoen aan de inkomensvoorwaarden die in België gelden.

Gaat het om een exequatur dan gelden evenwel de plaatselijke inkomensgrenzen.

Hoofdstuk 10: DE KWALITEITSCONTROLE (artikels 508/7 en 508/8 Ger.W.)

(127) Artikel 508/8 van het Ger. W. bepaalt: "...de Orde van Advocaten ziet toe op de kwaliteit van de prestaties die door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand. In geval van tekortkoming kan de Raad van de Orde van Advocaten met een met reden omklede beslissing een advocaat schrappen van de lijst".

De kwaliteitscontrole van de prestaties gebeurt op twee niveaus:

- a priori heeft deze controle betrekking op de verantwoording van de opgegeven voorkeurmateries of de verbintenis om een opleiding te volgen (artikel 508/7 Ger.W.);
- a posteriori betreft zij ook de uitgevoerde prestaties, nl. de echtheid van de prestaties alsook de overeenstemming tussen de prestaties en de puntenlijst.

De voorzitter van het BJB kan het aantal gevraagde punten verminderen in functie van de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Hoofdstuk 11: DE KRUISCONTROLE (artikel 508/19 Ger.W.)

(128) De minister kan een controle van de toegekende punten door de balies laten uitvoeren volgens de modaliteiten die hij vaststelt. Het gaat hier over een controle van elke balie door een andere balie afkomstig uit een ander hof van beroep.

In de praktijk worden deze controles georganiseerd door de OVB en de OBFV.

Rekening houdend met het steeds groeiende aantal dossiers voor welke punten worden toegekend, bieden de BJB's die vallen onder de rechtbanken van eerste aanleg, hulp aan de BJB's die ressorteren onder hoven van beroep.

(129) Op 22 juni 2009 werd een wederzijdse engagementsverklaring inzake juridische bijstand getekend door de minister van Justitie, de OBFV en de OVB.

Daarin wordt voorzien in het betrekken van vertegenwoordigers van de FOD Justitie bij deze kruiscontroles.

Deze engagementsverklaring leidde uiteindelijk tot de ondertekening van een protocol op 12 januari 2010.

Daarin wordt volgende controleprocedure voorzien:

- a) De bureaus voor juridische bijstand doen nazicht van elk dossier dat wordt afgesloten in het eigen gerechtelijk arrondissement;
- b) Elke balie van een orde wordt onderworpen aan een kruiscontrole door advocaten van een andere orde van de andere taalrol. Bij elke kruiscontrole dient een minimum van 50 - 100 dossiers te worden nagezien, afhankelijk van de grootte van het arrondissement, waarbij de verschillende takken van het recht aan bod moeten komen;
- c) Vijf werkdagen na de kruiscontrole van het betrokken gerechtelijk arrondissement dient er door de correctoren een verslag te worden bezorgd aan de Minister van Justitie met de resultaten van de controle in termen van (i) aantal gecontroleerde dossiers; (ii) aantal gecorrigeerde dossiers; (iii) aantal aangepaste punten, en (iv) de duidelijke redenen van aanpassing. Het verslag moet ook melding maken van de gehanteerde controlemethode.
- d) Op basis van dit verslag en eventuele opmerkingen van de OVB en OBFV kan de Minister van Justitie beslissen dat een bijkomende kruiscontrole moet worden verricht door correctoren afkomstig van minstens drie andere balies, waarvan twee van de andere taalrol dan de gecontroleerde balie (maar niet van de gecontroleerde balie noch van de balie die de eerste kruiscontrole heeft verricht). Indien tot deze bijkomende kruiscontrole wordt beslist op basis van aanwijzingen die voortvloeien uit het verslag van de correctoren, zullen eventuele kosten voor deze bijkomende kruiscontrole gedragen worden door de gecontroleerde balie. Indien de Minister van Justitie discretionair overgaat tot een bijkomende kruiscontrole, zullen de eventuele kosten hiervan gedragen worden door het gezamenlijk budget van de werkingskosten van alle

balies. Er wordt 10 EUR per gecontroleerd dossier aangerekend voor de controleurs. Deze bijkomende kruiscontrole heeft betrekking op maximum 25 dossiers;

- e) Deze bijkomende kruiscontrole vindt plaats in de gebouwen van de FOD Justitie. Punt c) geldt ook voor de bijkomende kruiscontrole. Bij deze bijkomende kruiscontrole vaardigt de Minister van Justitie één of meerdere tweetalige medewerkers van de FOD Justitie af als observator om hem verslag uit te brengen van de bijkomende controle. De observator heeft geen toegang tot de stukken en zijn aanstelling doet geen afbreuk aan de onafhankelijkheid van de advocaat;
- f) De betwiste dossiers maken het voorwerp uit van de arbitrage tussen de beide ordes. Op deze arbitrage, vaardigt de Minister van Justitie één of meerdere tweetalige medewerkers van de FOD Justitie af als observator om hem verslag uit te brengen van de arbitrage. De observator heeft geen toegang tot de stukken en zijn opdracht doet geen afbreuk aan de onafhankelijkheid en het beroepsgeheim van de advocaat;
- g) De OVB en OBFV hebben geen toegang tot de verslagen van de observator conform punten e) en f) hierboven. Indien het verslag van de medewerker van observator vragen doet rijzen, zal de Minister hierover overleg plegen met de OVB en de OBFV. Bovenstaande procedure doet geen afbreuk aan artikel 508/19§2 Ger.Wb.

Vanaf 1 september 2010 zal elke balie in het land werken met een digitaal verwerkingssysteem zoals nu al gangbaar is in verschillende balies in het land. De digitale gegevens kunnen worden opgevraagd op geanonimiseerde basis om onder meer de puntentelling snel te kunnen nagaan.

Tevens werd overeengekomen dat de OVB en OBFV volgende gegevens meedelen aan de Minister van Justitie:

- Op de eerste september van elk jaar : een jaarverslag met een schatting van het aantal aanstellingen, het aantal afgesloten verslagen en het totaal aantal punten voor het afgelopen gerechtelijk jaar, alsook alle elementen die een impact zouden kunnen hebben op de aanstellingen en het aantal punten voor het komende gerechtelijk jaar.
- Op de eerste februari van elk jaar : het voorstel van de waarde van het punt met aanduiding van het aantal punten van het desbetreffend gerechtelijk jaar.
- Op de eerste februari van elk jaar : Een globaal verslag voor de OVB en de OBFV over de gekruiste controles die werden uitgevoerd in het desbetreffende gerechtelijk jaar. Dit verslag zal de individuele verslagen van elk gekruiste controle vervolledigen, en zal bestaan uit alle statistieken, gegevens en werkmethodes met betrekking tot de uitgevoerde kruiscontroles.
- Op de eerste [juni] van elk jaar : een verslag bestaande uit drie luiken (per arrondissement, per OVB en per OBFV, en in totaal) met :
  - (i) het aantal toegekende punten in functie van de nomenclatuur van de puntenlijst,
  - (ii) het aantal toegekende punten per categorie van gerechtigde,
  - (iii) het aantal gemiddelde punten toegekend per advocaat,
  - (iv) het aantal aanstellingen,

- (v) het aantal advocaten dat juridische bijstand verleent,
- (vi) het aantal afgesloten verslagen,
- (vii) de evolutie van het budget,
- (viii) een analyse van de personen die recht hebben op juridische bijstand (leeftijd, geslacht, nationaliteit, aard van de zaken, aard van de bijstand (volledig of gedeeltelijk kosteloos), categorieën gerechtigden),
- (ix) aanduiding van het totaal bedrag van betaalde vergoedingen, een verdeling van dit bedrag in functie van, enerzijds, de juridische bijstand aan personen die een totale bijstand genieten, en anderzijds, van de juridische bijstand aan personen die een gedeeltelijke bijstand genieten, daarbij een onderscheid makend tussen een geval van aanstelling of ambtshalve opdracht, alsook de aanduiding van het totaal bedrag van gestorte erelonen door de mensen die een gedeeltelijke bijstand genieten, daarbij onderscheid makend tussen een geval van aanstelling en een ambtshalve opdracht,
- (x) voor elke advocaat, aanduiding van het bedrag aan betaalde vergoedingen en van de gestorte erelonen,
- (xi) per bijgestane persoon, aanduiding van het bedrag aan betaalde vergoedingen en, indien van toepassing, van het bedrag van de gestorte erelonen, met vermelding of het gaat om een aanstelling of een ambtshalve opdracht,
- (xii) per zaak, aanduiding van de betaalde vergoedingen en gestorte erelonen.

In voorkomend geval, moeten deze gegevens bezorgd worden voor het voorgaand gerechtelijk jaar en vergeleken worden met de cijfers van de vorige jaren.

Hoofdstuk 12: DE VERGOEDINGEN VAN DE ADVOCATEN (WAARDE VAN HET PUNT) EN DE WERKINGSKOSTEN VAN HET BJB (artikel 508/19 Ger.W.)

- (130) Het systeem van de vergoeding van de advocaten is gebaseerd op de toekenning van punten per geleverde prestatie en verwijst naar “de lijst van de aan te rekenen punten voor welbepaalde taken”.

De waarde van een punt wordt jaarlijks vastgesteld in functie van het budget van de Staat, vermeerderd met de provisies (bij gedeeltelijke kosteloosheid) en rechtsplegingsvergoedingen die effectief werden ontvangen of geacht worden te zijn ontvangen, en gedeeld door het aantal toegekende punten aan het geheel van alle advocaten en op een gemeenschappelijk voorstel van de OVB en de OBFV overgemaakt aan de minister van Justitie vóór 1 februari.

- (131) De vergoedingen worden door het ministerie van Justitie betaald, na controle door het Rekenhof. De betaling vindt meestal plaats in de loop van de maand mei of juni van het jaar waarin het voorstel van berekening van de waarde van een punt aan de minister van Justitie werd overgemaakt.

- (132) Tot aan de programmawet van 27.12.2005 was het de balies toegestaan om “4,5% van de ontvangen vergoedingen aan te wenden voor de betaling van de administratieve kosten voor de organisaties voor de BJB's”.

De programmawet schrijft in het Ger.W. een nieuw artikel 508/19*bis* in dat voorziet in een toekenning van een jaarlijkse subsidie aan de balies om de kosten voor de organisatie van het BJB te dekken; het bedrag van deze subsidie is gelijk aan 8,108% van het bedrag van het budget, bedoeld om de advocaten te vergoeden.

Het is noodzakelijk dat de advocaat die prestaties verricht in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand zijn rekeningnummer waarop hij de bedragen wenst te ontvangen, actueel houdt op het privaat luik, BJB, vergoedingen, evenals het adres naar waar de fiche 281.50 dient verzonden én het ondernemingsnummer. Het vermelden van het privé-adres van de advocaat voor de fiche 281.50 is de regel.

Hoofdstuk 13: BEROEPEN TEGEN BESLISSINGEN VAN HET BJB VOOR DE ARBEIDSRECHTBANK (artikels 508/15, 508/16 en 508/18 Ger.W.)

(133) Enkel tegen de beslissingen van weigering of intrekking van juridische bijstand kan beroep worden ingesteld bij de arbeidsrechtbank. De toekenning van de gedeeltelijke kosteloosheid stemt overeen met een weigering van de volledige kosteloosheid.

Geen enkel beroep is mogelijk tegen de aanstelling zelf van de advocaat, noch tegen de beslissing van zijn al dan niet vervanging.

(134) De beslissingen van weigering moeten uitdrukkelijk gemotiveerd zijn (bijvoorbeeld het inkomen van de rechtzoekende ligt hoger dan de inkomensgrenzen die toegang geven tot de juridische bijstand, de rechtzoekende wil een beroep instellen tegen een definitieve beslissing, het verzoek is kennelijk ongegrond, het verzoek is verzonnen, ...).

(135) De definitieve beslissing van de arbeidsrechtbank die de weigering tot aanstelling of de intrekking van juridische bijstand ongedaan maakt, heeft een retroactieve werking.

BIJLAGE 1: BECOMMENTARIEERDE PUNTENLIJST

M.B. 5 juni 2008 tot vaststelling van de lijst met de punten voor prestaties verricht door advocaten belast met gedeeltelijke of volledige kosteloze juridische bijstand, B.S. 9 juni 2008.

Telkens een prestatie **omkaderd** is, dient er een nieuwe aanstelling gevraagd te worden.

<i>code</i>	<i>puntenlijst commentaar</i>	<i>punten</i>	
1	PRESTATIES NIET GEVOLGD DOOR EEN PROCEDURE		De punten worden toegekend ongeacht of de advocaat in hoedanigheid van eiser of verweerder handelt. Cumul van 1.1. tot 1.6 is mogelijk.
1.1	consultatie (max. 3 per aanwijzing)	1	Geen punten wanneer de consultatie gevolgd wordt door een procedure of wanneer de consultatie gegeven is door een advocaat nadat deze advocaat de procedure volbracht heeft. <u>Naar analogie:</u> de tussenkomst van de advocaat in het kader van de grensoverschrijdende juridische bijstand wordt gelijkgesteld met een consultatie.
1.2	consultatie buiten het kantoor (max. 3 per aanwijzing)	2	Geen punten wanneer de consultatie buiten kantoor gevolgd wordt door een procedure, enkel de verplaatsingskosten kunnen worden gevraagd.
1.3	schriftelijk advies	4	Het moet om een omstandig, in feite en in rechte gemotiveerd advies gaan (niet slechts een "eenvoudige brief") <u>Naar analogie:</u> opstellen van een typecontract.
1.4	opstellen van een klacht	3	Geen cumul met 6.2. en 7.2. <u>Naar analogie:</u> wanneer de aanstelling enkel wordt gevraagd voor de uitvoering van een rechterlijke beslissing op voorwaarde dat dit gebeurt door een andere raadsman. <u>Naar analogie:</u> DAVO

1.5	regeling in der minne		
1.5.1	afbetalingstermijnen (per tegenpartij met een max. van 10 punten)	1	
1.5.2	minnelijke regeling	7	Een minnelijke regeling veronderstelt onderhandelingen en de concretisering van een schriftelijk akkoord.
1.6	bemiddeling	10	Met bemiddeling wordt bedoeld de bijstand bij bemiddeling buiten een procedure.

2 FAMILIERECHT

2.1	Procedure weigering sluiting huwelijk door ambtenaar burgerlijke stand	10
-----	--	----

2.2 Vrederecht (echtelijke moeilijkheden - samenlevingsproblematiek)

2.2.1	Procedure op verzoekschrift (art 221-223 BW)	20
-------	--	----

Naar analogie: procedures op basis van de artikelen 213 e.v. B.W.

2.2.2	Procedure op verzoekschrift (artikel 1479 BW)	20
-------	---	----

2.2.3	Verzegeling - ontzegeling	8
-------	---------------------------	---

2.2.4	Verzet tegen ontzegeling	8
-------	--------------------------	---

2.2.5	Onderhoudsvordering buiten procedure 221-223 BW	15
-------	---	----

Enkel de onderhoudsvorderingen na echtscheiding of tussen ascendenten en descendenten worden bedoeld. Geen cumul met 2.2.1.

2.2.6	Maatschappelijk onderzoek of expertise	6
-------	--	---

2.3 Rechtbank eerste aanleg

2.3.1 Verzoekschrift overspel 3

2.3.2 Echtscheiding of scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten

2.3.2.1	Kort geding	20
2.3.2.1.1	- persoonlijke verschijning van partijen	+3
2.3.2.1.2	- maatschappelijk onderzoek of expertise	+6

Worden bedoeld: de pleidooien na persoonlijke verschijning, onderzoek of expertise. Geen punten wanneer de partijen of de getuigen niet verschijnen; enkel de verplaatsingskosten mogen dan worden gevraagd.

Er is slechts één aanstelling nodig voor de procedure ten gronde en de procedure in kort geding. Er kan wel pas afgesloten worden als alle procedures beëindigd zijn. Voor het tweede en de eventueel daarop volgende kort gedingen worden telkens 20 punten toegekend, evenwel is een herleiding naar 6 punten mogelijk als er geen conclusies met gemotiveerde inhoud voorliggen of niet kan aangetoond worden dat een fundamenteel debat gevoerd is.

2.3.2.2	Procedure ten gronde	25
---------	----------------------	----

2.3.2.2.1	- getuigenverhoor en tegenverhoor (per zitting)	+6
-----------	---	----

2.3.2.2.2	- persoonlijke verschijning van partijen	+3
-----------	--	----

2.3.3 Echtscheiding op grond van feitelijke scheiding

indien kortgeding: zie 2.3.2.1.

2.3.3.1	Echtscheiding de plano	15
---------	------------------------	----

Zonder omkering van de bewijslast

2.3.3.2	Echtscheiding met omkering bewijslast	20
---------	---------------------------------------	----

2.3.3.2.1	- getuigenverhoor en tegenverhoor (per zitting)	+6
-----------	---	----

2.3.3.2.2	- persoonlijke verschijning van partijen	+3
-----------	--	----

Worden bedoeld : de pleidooien na persoonlijke verschijning, onderzoek of expertise. Geen punten wanneer de partijen of de getuigen niet verschijnen; enkel de verplaatsingskosten mogen dan worden gevraagd.

2.3.4	Vereffening en verdeling	
-------	--------------------------	--

2.3.4.1	- zonder tussenkomst notaris	10
---------	------------------------------	----

2.3.4.2	- tussenkomst notaris en akkoord ontwerp vereffening	20
---------	--	----

2.3.4.3	- met procedure	35
---------	-----------------	----

2.4	Echtscheiding met onderlinge toestemming		Voor het bestuderen van voorafgaande overeenkomsten, opgesteld door een andere advocaat of een notaris, mogen slechts punten voor een raadpleging of een schriftelijk advies worden gevraagd.
2.4.1	met opstellen overeenkomst	30	De volledige procedure (onderhandeling, opstelling van overeenkomsten en het neerleggen van het verzoek) moet volbracht zijn. Indien een verzoekschrift werd opgesteld, maar niet kan neergelegd worden, heeft de advocaat recht op 2/3 van de punten. Indien het verzoekschrift wordt neergelegd, maar één van de twee partijen komt niet opdagen, dan heeft de advocaat recht op de volledige punten.
2.4.2	zonder opstellen overeenkomst	20	De overeenkomsten werden opgesteld door een notaris of een derde.

2.5	Vordering tot nietigverklaring van het huwelijk	25	
-----	---	----	--

2.6	Andere geschillen tussen echtgenoten en/of samenwonenden	15	bijvoorbeeld: schuldoverdracht
-----	--	----	--------------------------------

2.7	Verlengde minderjarigheid	8	
-----	---------------------------	---	--

2.8	Geesteszieken (wet van 26/6/1990 en KB van 18/7/1991)	12	Voor het bezoek aan de cliënt, het horen door de vrederechter en de verschijning in raadkamer, zelfs indien de prestaties niet op dezelfde dag plaatsvinden. <u>Naar analogie:</u> minderjarige geesteszieke (voor de jeugdrechtbank) en personen met een geestesstoornis (wet van 21 april 2007)
2.8.1	bijkomende verschijning	+6	Verschijning voor verder verblijf is een bijkomende verschijning.

2.9 Jeugdrechtbank (burgerlijke rechtspleging)

De beschermingsprocedures worden onder code 8. besproken.

2.9.1	Geschillen met betrekking tot de ouderlijke macht, verblijfsregeling en recht op persoonlijk contact van de ouders	10
2.9.1.1	onderhoudsbijdrage	+10

Zelfs zonder tegensprekelijk debat

2.9.2	Persoonlijk contact derden	10
-------	----------------------------	----

artikel 375 *bis* B.W.

2.9.3	Maatschappelijke enquête of expertise	6
-------	---------------------------------------	---

2.10 Adoptie

2.10.1	Verzoekschrift vredegerecht	8
--------	-----------------------------	---

2.10.2	Homologatie	8
--------	-------------	---

2.10.3	Betwiste adoptie	15
--------	------------------	----

2.10.4	Herroeping adoptie	15
--------	--------------------	----

2.11 Nieuwe echtscheidingswet

Vanaf 1/9/2008 is het verplicht een nieuwe aanstelling te vragen indien er prestaties geleverd worden in het kader van de nieuwe echtscheidingswet.

Indien kort geding, dan code 2.3.2.1 gebruiken naar analogie

Voor de procedures gestart voor 1 september 2007 worden één of twee aanstellingen aanvaard voor de echtscheiding en het kort geding.

Voor de procedures gestart na 1 september is slechts één aanstelling nodig voor een procedure ten gronde en alle daarbij horende procedures kort geding (permanente saisine)

2.11.1	artikel 229§2 en §3	15
--------	---------------------	----

2.11.2	artikel 229§1	20
2.11.2.1	getuigenverhoor en tegenverhoor per zitting	+6
2.11.2.2	persoonlijke verschijning van partijen	+3

2.11.3	onderhoudsgelden buiten procedure 221-223 B.W. zonder debat over de fout	15
2.11.3.1	onderhoudsgelden buiten procedure 221-223 B.W. met debat over de fout	25

Procedures gebaseerd op het nieuwe artikel 301 B.W. (onderhoudsgeld na echtscheiding)

2.11.4	onderhoudsgelden in het kader van een procedure ten gronde zonder debat over de fout	15
2.11.4.1	onderhoudsgelden in het kader van een procedure ten gronde met debat over de fout	25

Procedures gebaseerd op het nieuwe artikel 301 B.W. (onderhoudsgeld na echtscheiding)

3 AFSTAMMINGSRECHT

3.1 Rechtbank van eerste aanleg

3.1.1	Afstammingsprocedure	15
3.1.1.1	- Verzoekschrift tot aanstelling voogd ad hoc	+3

naar analogie: de aangestelde advocaat die de voogd ad hoc vertegenwoordigt heeft in burgerlijke procedures recht op 3 punten indien hij er zich toe beperkt zich naar de wijsheid de van de rechtbank te gedragen.

3.1.2	Procedure vordering tot levensonderhoud	15
-------	---	----

4 ANDERE BURGERLIJKE EN HANDELSZAKEN (met uitzondering van wegverkeer)

4.1 Vrederecht

bijvoorbeeld: in handelszaken

4.1.1	Verzoening	6
-------	------------	---

4.1.2	Afbetalingstermijnen zonder verweer ten gronde	5
-------	--	---

4.1.3	Afbetalingstermijnen als eiser (consumentenkrediet)	10
-------	---	----

4.1.4	Rechtspleging op eenzijdig verzoekschrift (uitgezonderd rechtsbijstand)	10
-------	---	----

bijvoorbeeld: aanstelling van een deskundige in handelszaken.

Geen punten voor een verzoek 747§2,...

4.1.5	Ten gronde	15
-------	------------	----

4.2 **Rechtbank van eerste aanleg en rechtbank van koophandel**

4.2.1	Verzoening	6
-------	------------	---

bijvoorbeeld in zaken met betrekking tot hypothecaire lening

4.2.2	Afbetalingstermijnen zonder verweer ten gronde	5
-------	--	---

4.2.3	Eenzijdig verzoekschrift	10
-------	--------------------------	----

4.2.4	Ten gronde	15
-------	------------	----

4.2.5 Collectieve schuldenregeling

Vanaf 1 september 2008 wordt de procedure collectieve schuldenregeling behandeld voor de arbeidsrechtbank. De wijziging van de codes in:

5.1.5. collectieve schuldenregeling

5.1.5.1. - neerleggen verzoekschrift

5.1.5.2. - verdere opvolging na toelaatbaarheid (per verschijning andere dan uitstel), wordt aangevraagd bij de minister. De punten blijven ongewijzigd. Voorlopig kunnen de bestaande codes gebruikt worden.

Zie ook punt (46).

4.2.5.1	- neerleggen verzoekschrift	20
---------	-----------------------------	----

Slechts één keer punten wanneer het verzoek werd neergelegd in naam van samenwonende of gehuwde personen. Twee verslagen mogen ingediend worden wanneer twee verschillende en anders gemotiveerde verzoeken werden neergelegd. Punten worden pas toegekend als er een beschikking over de toelaatbaarheid geveld wordt door de rechtbank. Herroeping van de procedure die niet werd ingeleid door de advocaat: code 5.1.3.1.

4.2.5.2	- verdere opvolging na de toelaatbaarheid (per verschijning andere dan uitstel)	3
---------	---	---

De verdere opvolging na de toelaatbaarheid strekt zich uit tot de beslissing tot homologatie van het plan, de weigering van het plan of de intrekking.
Drie punten kunnen gegeven worden voor de studie van het dossier als een andere advocaat of een derde het verzoekschrift heeft neergelegd.

4.3 Voorzitter rechtbank van eerste aanleg en rechtbank van koophandel

4.3.1	Kort geding	10
-------	-------------	----

geen punten voor verzoeken 747§2, ...

4.3.2	Procedure zoals in kort geding	15
-------	--------------------------------	----

geen punten voor verzoeken 747§2, ...

4.3.3	Eenzijdig verzoekschrift	10
-------	--------------------------	----

4.3.4	Handelsonderzoeken (per verschijning andere dan uitstel)	3
-------	--	---

4.4	Beslagprocedure (of zoals in kort geding)	15
-----	---	----

5 SOCIALE ZAKEN

5.1 Arbeidsrechtbank

5.1.1	Alle geschillen met betrekking tot de arbeidsovereenkomst	15
-------	---	----

5.1.2.	Arbeidsongevallen en beroepsziekten: alle procedures	15
--------	--	----

5.1.2.1	- met betwisting van de kwalificatie als arbeidsongeval of beroepsziekten	+5
---------	---	----

5.1.2.2	- behandeling na expertise	+6
---------	----------------------------	----

5.1.3	Sociale zekerheid en sociale bijstand	
-------	---------------------------------------	--

5.1.3.1	- betwistingen in alle materies	15
---------	---------------------------------	----

5.1.3.2	- afbetalingstermijnen	5
---------	------------------------	---

Verskillende beroepen ingediend tegen opeenvolgende beslissingen van het OCMW, maar één enkel vonnis: 1 x 15 punten voor de procedure + 5 punten per neergelegd verzoek (vanaf het 2de).

Herroeping van de procedure die niet werd ingeleid door de advocaat: code 5.1.3.1.

5.1.4	Verzoening (afzonderlijke procedure)	6
-------	--------------------------------------	---

5.2 Voorzitter arbeidsrechtbank

5.2.1	Kort geding	10
-------	-------------	----

geen punten voor verzoeken 747§2,...

5.2.2	Eenzijdig verzoekschrift	10
-------	--------------------------	----

6 WEGVERKEER

6.1	Verdediging op strafgebied + opvang burgerlijke partij	8
6.1.1	Rechtstreekse dagvaarding	+5

6.2	Burgerlijke partijstelling	8
6.2.1	Afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10

6.3 Bijkomende daadwerkelijke zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak +3

6.4	Burgerlijke rechtspleging	15
-----	---------------------------	----

7 STRAFZAKEN ANDERE DAN WEGVERKEER

Indien meerdere kinderen uit één gezin zich burgerlijke partij stellen, betekent dat één aanstelling voor één advocaat tenzij er onderscheiden belangen zijn.

Indien een gedetineerde zich burgerlijke partij stelt, betekent dit een aanstelling voor de strafprocedure en een aanstelling voor de burgerlijke partijstelling. Er zal dus twee keer punten gegeven worden.

7.1 Verdediging op strafgebied

7.1.1	Politierechtbank	8	Meerdere burgerlijke partijen = 1 x 7 punten.
7.1.1.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	Geen punten voor uitstellen (zelfs niet in de vorm van voortzetting om kosten voor een nieuwe dagvaarding te vermijden), noch voor de bijstand bij de uitspraak; enkel de verplaatsingskosten kunnen gevraagd worden. De 3 bijkomende punten kunnen gevraagd worden wanneer het dossier, nadat het gepleit werd het voorwerp heeft uitgemaakt van een uitstel voor de uitvoering van een sociaal onderzoek (voor een werkstraf bijvoorbeeld). Hetzelfde geldt ingeval van pleidooien over de onmiddellijke aanhouding.
7.1.1.2	- bijkomende daadwerkelijke zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	
7.1.1.3	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

7.1.2	Correctionele rechtbank	20	Er is geen nieuwe aanstelling nodig voor de correctionele rechtbank als de rechtzoekende nog steeds aangehouden is; voor tuchtprocedures is telkens een nieuwe aanstelling nodig, ook al is de rechtzoekende in detentie.
7.1.2.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	Meerdere burgerlijke partijen = 1 x 7 punten. Geen punten voor uitstellen (zelfs niet in de vorm van voortzetting om kosten voor een nieuwe dagvaarding te vermijden), noch voor de bijstand bij de uitspraak; enkel de verplaatsingskosten kunnen gevraagd worden. De 3 bijkomende punten kunnen gevraagd worden wanneer het dossier, nadat het gepleit werd het voorwerp heeft uitgemaakt van een uitstel voor de uitvoering van een sociaal onderzoek (vb. voor een werkstraf bijvoorbeeld). Hetzelfde geldt ingeval van pleidooien over de onmiddellijke aanhouding.
7.1.2.2	- bijkomende daadwerkelijk zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	
7.1.2.3	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

7.1.3	Raadkamer (per verschijning)	6	<p>Ongeacht de bevoegdheid van de Raadkamer.</p> <p>De bezoeken aan de gedetineerde zitten in de 6 punten inbegrepen. Wanneer er niet iedere maand een verschijning is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzage in het dossier: 3 punten; - inzage in het dossier en verzoek tot invrijheidstelling: 6 punten; - verplichte verschijning voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling na 6 maanden hechtenis: 6 punten; - samenvattend verhoor: 6 punten.
7.1.4	Hof van assisen: per dag (verdediging en burgerlijke partij)	25	<p>De toekenning van de 25 punten veronderstelt een effectieve aanwezigheid op de zitting.</p> <p>Het geheel van de punten kan worden gevraagd ook wanneer de zitting slechts een halve dag duurt. Wanneer de advocaat slecht een deel van de zitting bijwoont heeft hij recht op 12,5 punten.</p>

7.2 Burgerlijke partijstelling

7.2.1	Klacht met burgerlijke partij voor de onderzoeksrechter	6	<p>Het opstellen van de klacht houdt tevens de verschijning in voor de onderzoeksrechter om zich burgerlijke partij te stellen.</p>
7.2.2	Stelling van de burgerlijke partij (behalve hof van assisen)	10	
7.2.3	Afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	
7.3	Genadeverzoek	5	
7.4	Eerherstel	10	
7.5	Commissie voor sociaal verweer (per verschijning)	6	

7.6	Voorwaardelijke invrijheidstelling (per verschijning)	6	<u>Naar analogie:</u> strafuitvoeringsrechtbank en -rechter <u>Naar analogie:</u> BOM-procedure
7.7	Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden	10	
7.8	Bemiddeling in strafzaken	6	
7.9	Herstelbemiddeling	8	Indien het gelijklopende overeenkomsten zijn, betekent dat één aanstelling voor één advocaat
7.10	Verschijning voor een personeelscollege in het kader van de voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling. Verschijning voor de commissie V.I. (per verschijning)	6	Geen punten voor een uitstel. Enkel voor de eerste verschijning, behalve wanneer objectieve elementen een nieuwe verschijning rechtvaardigen en hiervoor effectieve prestatie zijn gedaan. <u>Naar analogie :</u> tuchtprocedure in de gevangenissen: 6 punten; + 4 indien weekend of feestdag.
7.11	Verzoekschrift wet Franchimont	5	
7.11.1	Verzoekschrift beperkt tot inzagerecht (max. 10 punten per aanwijzing)	5	
7.12	Uitlevering	10	<u>Naar analogie :</u> Europees aanhoudingsbevel 10 punten worden toegekend voor de uitleveringsprocedure zelf, per raadkamer worden nog eens 6 punten toegekend cfr code 7.1.3
7.13	Snelrecht: verschijning tijdens het weekend.	+4	cumul mogelijk met 7.1.2.
7.14	Probatiecommissie (per zitting)	6	

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, wordt voor de verschijning op eenzelfde zitting en/of kabinetsbespreking voor meerdere kinderen van eenzelfde familie slechts één keer punten toegekend.

8.1	Jeugdrechtbank		Voor de rechtbank en niet de zitting in het kabinet.
8.1.1	MOF (als misdadig omschreven feiten)	20	Artikel 36.4 wet van 8 april 1965 Minderjarigen die voorkomen wegens strafrechtelijke feiten op openbare zitting = code 8.1.1. Als deze een jaar later - omdat ze onder toezicht zijn gebleven - opnieuw moeten voorkomen zonder zich opnieuw te moeten verantwoorden voor strafrechtelijke feiten wordt dit beschouwd als een jaarlijkse herziening zoals in een POS-dossier = code 8.1.2. Indien er zich nieuwe feiten hebben voorgedaan, wordt dit aanzien als een nieuw dossier en dus code 8.1.1 (20 punten) Meerdere burgerlijke partijen = 1x 7 punten
8.1.1.1	- met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	Artikel 36.2 wet van 8 april 1965. Hernieuwing van de maatregel opgelegd door de jeugdrechter: 10 punten.
8.1.2	POS (problematische opvoedingssituatie)	10	
8.1.3	bijkomende zitting andere dan uitstel of andere dan louter uitspraak	+3	Een bijkomende zitting voor dezelfde feiten kan ook nog plaatsvinden in een nieuw gerechtelijk jaar nadat de vorige zitting eventueel werd afgesloten in het vorig gerechtelijk jaar.
8.2	Jeugdrechter		Zitting in het kabinet en niet in de rechtbank. Een bijkomende verschijning voor dezelfde feiten blijft een bijkomende verschijning ook bij de jaarlijks hernieuwde aanstelling. Nieuwe feiten en/of nieuwe omstandigheden en/of nieuwe beschikking voor eenzelfde minderjarige = eerste verschijning, dus 6 punten. Stukken om dit te staven: nieuwe beschikking of nieuw pv van de zitting of verslag van de griffier. Specifieke motivatie door de advocaat is mogelijk. Bij het ontbreken van deze stukken of motivering = 3 punten cfr. code 8.2.2.
8.2.1	- eerste verschijning	6	
8.2.2	- bijkomende verschijning	+3	
8.2.3	- verschijning tijdens het weekend	+4	
8.2.4	Everberg: eerste verschijning	6	Everberg: wet van 1 maart 2002
8.2.5	Everberg: tweede verschijning	10	
8.2.6	Everberg: bijkomende verschijning	+6	

8.3	Verdediging voor het comité bijzondere jeugdzorg / bemiddelingscommissie bijzondere jeugdzorg (per verschijning van de advocaat)	6	Iedere verschijning (niet enkel de 1 ^{ste}) geeft recht op 6 punten.
-----	--	---	--

8.4	Herstelbemiddeling / herstelgericht groepsoverleg (HERGO)	8	
8.4.1	- indien de zaak na herstelbemiddeling nog op de openbare zitting komt	+6	
8.4.2	- openbare zitting na HERGO	+6	

8.5	Burgerlijke partijstelling	8	
8.5.1	- afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

8.6.	Verbintenissenproject		Artikel 37§2 ^{ter}
8.6.1	met goedkeuring van de jeugdrechtbank	15	
8.6.2.	zonder goedkeuring	10	

8.7.	Voorleiding bij onderzoeksrechter	6	Artikel 49,2 ^{de} lid
------	-----------------------------------	---	--------------------------------

8.8	Uithandengeving		Artikel 57 ^{bis} , in werking op 01.10.2007
8.8.1	verschijning voor bijzondere kamer binnen de jeugdrechtbank	20	
8.8.1.1.	met burgerlijke partij (ongeacht het aantal burgerlijke partijen)	+7	Meerder burgerlijke partijen = 1x7 punten
8.8.2	bijkomende zitting andere dan uitstel of uitspraak	+3	
8.8.3	afhandeling burgerlijke belangen na expertise	+10	

8.9.	Bijstand conform artikel 24 DRP	
8.9.1	bijstand van de minderjarige in de jeugdhulp, CBJ, e.a	6
8.9.2.	bijstand in het weekend	+4

Decreet rechtspositie minderjarigen in de jeugdhulp dd. 7 mei 2004, in werking op 01.07.2006.

9 ADMINISTRATIEF RECHT

9.1.1	Procedure voor een administratieve overheid of administratief rechtcollege andere dan de Raad van State bijvoorbeeld: gemeente, bestendige deputatie, O.C.M.W., R.V.A.,...	10
-------	---	----

Eveneens: Waals Gewest; regering van Brussel-Hoofdstad; enz.

Eveneens: GAS-wet (artikel 119*bis* van het gemeentedecreet) en voetbalwet

9.1.2	Vaste beroepscommissie	15
-------	------------------------	----

Memorie: + 6 punten

9.1.3	Commissariaat generaal voor vluchtelingen:	
9.1.3.1	- ontvankelijkheid met verhoor	15
9.1.3.2	- ontvankelijkheid zonder verhoor	5
9.1.3.3	- ten gronde met verhoor	15
9.1.3.4	- ten gronde zonder verhoor	5

Beroep dat onontvankelijk werd verklaard, zonder verhoor: 5 punten. De punten worden slechts per familie toegekend (behoudens verschillende motivatie in feite of in rechte).

9.1.4	Procedure regularisatie vreemdelingen	10
-------	---------------------------------------	----

of iedere andere regularisatieprocedure (bijvoorbeeld: artikel 9*bis* en 9*ter*).
Het dossier kan pas afgesloten worden als een beslissing ten gronde is genomen.
Het aantal punten kan worden verminderd wanneer de aanvraag niet in overweging wordt genomen.
Voor het indienen van een actualisatie in het kader van de instructies van 19 juli 2009 worden 6 punten toegekend.
Voor de verschijning voor de Commissie van Advies worden 6 punten toegekend naar analogie met code 7.1.3

9.2	Raad van State	
9.2.1	- indienen van één of meer beknopt gemotiveerde verzoekschriften	4
9.2.2	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, niet gevolgd door de uitspraak van een arrest	15
9.2.3	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, gevolgd door de uitspraak van een arrest	25
9.2.4	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift, tot nietigverklaring en schorsing, niet gevolgd door de uitspraak van een arrest	20
9.2.5	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift tot nietigverklaring en schorsing, gevolgd door een uitspraak van één arrest	30
9.2.6	- indienen van een gemotiveerd verzoekschrift tot nietigverklaring en schorsing, gevolgd door de uitspraak van twee arresten	50

9.3. wet van 15 september 2006

9.3.1	Procedure voor een administratieve overheid of administratief rechtscollege andere dan hierna vermeld.	10
-------	--	----

dit impliceert onder andere de aanvragen tot machtiging tot verblijf van meer dan 3 maanden op basis van artikel 9 bis en 9 ter van de wet van 15.12.1980 of iedere andere regularisatieprocedure. Het dossier kan pas afgesloten worden als een beslissing ten gronde is genomen. Het aantal punten kan worden verminderd wanneer de aanvraag niet in overweging wordt genomen. Voor het indienen van een actualisatie in het kader van de instructies van 19 juli 2009 worden 6 punten toegekend. Voor de verschijning voor de Commissie van Advies worden 6 punten toegekend naar analogie met code 7.1.3

9.3.2	Commissariaat generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen			
9.3.2.1	- procedure met verhoor	15		worden meerdere gezinsleden verhoord op dezelfde dag, dan worden 15 punten toegekend voor een eerste verhoor en 6 punten voor een bijkomend verhoor; worden de gezinsleden verhoord op een verschillende dag, dan worden 15 punten toegekend per verhoor.
9.3.2.2	- procedure zonder verhoor	5		het betreft een procedure waarbij de advocaat de cliënt bijstaat, maar waarin een beslissing genomen wordt zonder dat de cliënt verhoord wordt.

9.3.3	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen <i>in asielzaken:</i>			
9.3.3.1	- verzoekschrift ten conservatoire titel	4		
9.3.3.2	- procedure waarbij het verzoekschrift onontvankelijk verklaard wordt (in de zin van artikel 39/73 van de wet van 15.12.1980) en waarbij de advocaat ter zitting verschijnt	15		geen verschijning ter zitting= 9.3.3.1
9.3.3.3	- procedure waarbij het verzoekschrift ten gronde behandeld wordt en waarbij de advocaat ter zitting verschijnt	25		

9.3.3	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen <i>in andere zaken:</i>			
9.3.3.4	- verzoekschrift ten conservatoire titel	4		
9.3.3.5	- procedure waarbij het verzoekschrift onontvankelijk verklaard wordt (in de zin van artikel 39/73 van de wet van 15.12.1980) en waarbij de advocaat ter zitting verschijnt	15		
9.3.3.6	- procedure waarbij het verzoekschrift ten gronde behandeld wordt en waarbij de advocaat ter zitting verschijnt	25		
9.3.3.7	- procedure waarbij het verzoekschrift tot schorsing en nietigverklaring samen behandeld wordt (één arrest)	25		
9.3.3.8	- procedure waarbij het verzoekschrift tot schorsing en nietigverklaring afzonderlijk behandeld worden (twee arresten)	31	25+6	

9.3.3.9	- procedure strekkende tot het bekomen van voorlopige maatregelen	15
9.3.3.10	- procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN)	35

zeer korte termijn (nl. 24 uur)

9.3.4	Raad van State (administratief cassatieberoep)	
9.3.4.1	- procedure waarbij het verzoekschrift niet toelaatbaar verklaard wordt	15
9.3.4.2	- voorziening in cassatie: behandeling van de zaak ten gronde behandeld	25

geen punten worden toegekend voor een puur vormelijk verzoekschrift wegens gebrek aan belang

9.3.5	Invrijheidstelling (raadkamer)	10
-------	--------------------------------	----

9.3.6	Naturalisatie	10
-------	---------------	----

Volledige opvolging van het dossier (samenstelling van het dossier, aanhangigmaken van het verzoek, eventueel heronderzoek, enz.)

9.3.7	Nationaliteitsverklaring met aanhangigmaking bij de rechtbank van eerste aanleg na negatief advies van het Openbaar Ministerie	20
-------	--	----

9.3.8	Akte van bekendheid	10
-------	---------------------	----

Betreft de aanvraag voor de vrederechter en niet de homologatie voor de rechtbank van eerste aanleg

9.3.9	Procedure aangaande het Internationaal Privaat Recht	10
-------	--	----

9.3.10	Weigering huwelijksaanvraag	20
--------	-----------------------------	----

9.3.11	Alle bijkomende verhoren (ook voor familieleden van eenzelfde familie op eenzelfde dag)	+6
--------	---	----

Per bijkomend verhoor wordt +6 punten toegekend. Dit geldt voor alle vreemdelingenmateries.

10 FISCAAL RECHT

10.1	Administratieve fase	10
------	----------------------	----

10.2	Gerechtelijke fase	20
------	--------------------	----

**11 VERZET ALS VERWEERDER
(oorspronkelijke aanlegger)
De helft van de punten toegekend voor
een nieuwe procedure**

De advocaat van de oorspronkelijke eiser, verweerder bij verzet, mag de helft van de punten toegekend voor de procedure van verzet cumuleren met het geheel van de punten van de procedure bij verstek. De advocaat van de verweerder die niet is verschenen mag slechts punten vragen voor de procedure bij verzet.

**12 HOGER BEROEP
Zelfde punten als voor de procedure in
aanleg**

Er is geen nieuwe aanstelling nodig voor een beroepsprocedure.

13 CASSATIE

13.1	Verzoek om rechtsbijstand	10
------	---------------------------	----

13.2	Cassatieprocedure	25
------	-------------------	----

14	GRONDWETTELIJK HOF	25
-----------	---------------------------	-----------

15	INTERNATIONALE RECHTSCOLLEGES	40
-----------	--------------------------------------	-----------

16	PROCEDURE VOOR EEN GESCHILLENCOMMISSIE (C.D.V., overlegcommissie spaarbanken, commissie vrijstelling sociale bijdrage, ...)	10
-----------	--	-----------

18 PRESTATIES EIGEN AAN EEN NIET-STRAFPROCEDURE OF ARBITRAGE

18.1	Zitting getuigenverhoor (per zitting)	+6	
18.2	Persoonlijke verschijning (per verschijning)	+3	
18.3	Heropening van de debatten (per heropening)	+6	Het criterium voor de toekenning van deze extra punten is niet de letterlijke vermelding 'heropening van de debatten' in het vonnis of het arrest. De punten kunnen slechts toegekend worden wanneer er ook bijkomende prestaties worden geleverd. Deze dienen aangetoond te worden aan de hand van stukken. Een gewoon uitstel of een loutere voortzetting van de zaak is geen heropening der debatten, hiervoor worden geen punten gegeven.
18.4	Verwijzing naar de arrondissementsrechtbank	+6	
18.5	Interpretatie of wijziging van een gerechtelijke beslissing	+6	
18.6	Deelname aan een deskundigenonderzoek (per vergadering)	+6	
18.7	Plaatsopneming (per vergadering)	+6	
18.8	Verzoek om rechtsbijstand	+3	Enkel indien het een afzonderlijk verzoekschrift is (in elke materie, Raad van State inbegrepen).
18.9	Bemiddeling (per vergadering met maximaal 9 punten per aanwijzing)	+3	

De verplaatsingskosten worden vergoed à rato van een 1/2 punt per volledige schijf van 20 km te rekenen vanaf het kantoor.

0,5

cumul per dossier, en niet per zitting. Afgerond op 0,50 en tot 1/2 van ieder lager punt (bijvoorbeeld: 4,4 afgerond op 4 en 3,8 afgerond op 3,5). Indien een advocaat een hoofd- en bijkantoor heeft in eenzelfde gerechtelijk arrondissement wordt het kantoor genomen met de kortste afstand tot de rechtbank waar gepleit moet worden, voor het berekenen van de verplaatsingskosten. De punten kunnen worden gevraagd vanaf het moment dat er een effectieve verplaatsing is geweest: ofwel door de aangestelde advocaat ofwel door de vervanger.

Voor taken waarin de lijst van de aan te rekenen punten niet uitdrukkelijk voorziet, dient er per analogie gewerkt te worden.

BIJLAGE 2: STAVINGSTUKKEN VAN DE PRESTATIES DIE AAN HET EINDVERSLAG MOETEN WORDEN GEHECHT.

Algemeen

- In het kader van een minnelijke regeling, worden de brieven die het akkoord formuleren bijgevoegd;
- In geval punten worden gevraagd voor een schriftelijk advies dient dit advies te worden bijgebracht;
- De beslissingen (waarvan gratis een kopie kan worden bekomen) moeten worden overgemaakt;
- Wanneer de procedure niet ten einde is gebracht of in geval van opvolging van advocaten: de geschriften van alles waarvoor punten worden gevraagd (verzoekschrift of dagvaarding, conclusies, enz.) moeten worden bijgebracht. Ter herinnering, wanneer de tussenkomst van een advocaat ophoudt na de inleidingakte: 1/3 van de punten mag worden toegekend; wanneer de conclusies werden uitgewisseld, maar de zaak nog niet werd gepleit: 2/3 van de punten kan worden toegekend.
- Heropening van de debatten: het criterium voor de toekenning van deze extra punten is niet de letterlijke vermelding 'heropening van de debatten' in het vonnis of het arrest. De punten kunnen slechts toegekend worden wanneer er ook bijkomende prestaties worden geleverd. Deze dienen aangetoond te worden aan de hand van stukken.

Jeugdrecht

- Kopie van de beslissing of van alle oproepingen (kabinet of rechtbank) of aanwezigheidsattesten.
- Bij MOF-dossiers: vonnis
- Nieuwe feiten en/of nieuwe omstandigheden en/of nieuwe beschikking voor eenzelfde minderjarige = eerste verschijning, dus 6 punten.
Stukken om dit te staven: nieuwe beschikking of nieuw pv van de zitting of verslag van de griffier. Specifieke motivatie door de advocaat is mogelijk.
Bij het ontbreken van deze stukken of motivering = 3 punten cfr. code 8.2.2.

Bescherming geesteszieken

- Kopie van de beslissing of van alle oproepingen.

Strafrecht

- Oproeping K.I. of raadkamer, oproeping of dagvaarding correctionele rechtbank en politierechtbank, de oproeping en beslissing strafuitvoeringsrechtbank (voorheen CBM), neerlegging van de strafklacht en bewijs neerlegging, de berechting tot vaststelling en memorie in cassatie.
- Aanwezigheidattest van de advocaat op een assisenproces

Sociaal recht

- Kopie van de beslissing

Vreemdelingenrecht

- Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen:
  - ◆ kopie van de beslissing en, indien dit niet blijkt uit de beslissing, bewijs van aanwezigheid op de verhoren (zoals attesten, 1e pagina van het verslag van verhoor, persoonlijke notities)
- Raad voor de Vreemdelingenbetwistingen:
  - ◆ verzoekschrift en kopie van de beslissing;
- Raad van State:
  - ◆ arrest (niet enkel de eerste of de tweede pagina). Het BJB vraagt de voorlegging van het verzoekschrift telkens wanneer zij dit nodig acht;
  - ◆ verzoek tot herziening: verzoek en beslissing;
  - ◆ akten van naambekendheid: verzoek tot homologatie en beslissing;
  - ◆ verzoekschrift tot invrijheidstelling: verzoek en bericht van vaststelling;
  - ◆ ieder stuk dat de verrichtte prestaties en de gevraagde punten rechtvaardigt worden aanvaard.
- Dienst Vreemdelingenzaken
  - ◆ eindbeslissing regularisatie

Familierecht

- Heropening der debatten, voortzetting of persoonlijke verschijning: kopie van de beslissing;
- Verzoekschrift: de juridische redenen van tussenkomst vermelden;

- Echtscheiding door onderlinge toestemming: kopie van het echtscheidingsvonnis of het bericht van neerlegging op de griffie van de het verzoekschrift of de oproeping door de griffier voor de eerste verschijning of kopie van het ontwerp van het verzoekschrift of regelingsakte of briefwisseling of alle andere stukken waaruit blijkt dat 30 punten gerechtvaardigd zijn;
- Vereffening-verdeling: kopie van het akkoord van vereffening of de rechterlijke beslissing.

Zakenrecht

- Heropening der debatten, voorzetting of persoonlijke verschijning, plaatsbezoek of expertisevergadering: kopie van de beslissing;
- Minnelijke schikking: een kopie van het proces-verbaal of een bericht van vaststelling;
- Verzoekschrift: de juridische redenen van tussenkomst preciseren.

